

és köz-
országot

ius 16. A
észült el a
vetési hatá-
z ország te-
ont fog mű-
éhez két me-
si központok
fellebbezési
znak, a be-
az egyes me-
és fennmaradó
körébe tarto.

a lak-
eket?

ius 16. Az
értekezlet
kérdés, hogy
berek szabá-
slatot hozni
an az az el-
A városi in-
ztikai kimu-
tán a bizott
t, hogy nem
éseket a tör-
meghosszab-

föld-
föld-

erdélyi cha-
zógazdasági
neok mint
mezőgazda-
annak befé-
esebben egy
lucait, azon
két 20-25.68

földbirtoko-
en chalu-
lának, hogy
dják le a ci-
atalához.

legnagyobb
készült fel
ndorlásra, a
k nagy szá-
gy nehézsé-
a regátban
nogy az er-
ériők között
k módot ki-
ság átrétezt.

gyrésze volt
paros, akik
galmas mun-
nyérkereset-
k fel és így
lonyt jelent

n. A kolozs-
9.én, vasár-
stület hely-
y nagygyü-
az összipa-
a tárgya.
ára. Nap-
akos behaj-
rheltetése a
nyrendelete

a régi 1500
zines táblá-
onnal). Vá-
irodalmi, te-
vakező. Le-
akció teljes
és szociális
Knut Ham-
21 lej. stb.
j. Beküldve
jegyzéket.

aduitak.
ak és ver-
olémait tar-
2 lej. Kap-
yában.

apkiadó Rt.
ada Baron
elefon: 9.77.

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-923.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél-évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „ÚS KELET” az erdélyi és bányászi zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ÚS KELET

ESZÉK-DÉLETI HÍR-
NAPILAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Maritz Ernő. Felelős szerkesztő Jászber F. Bukaresti szerkesztő: Hátasági Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 51.
Vasárnap, 1933 márc 19.
3693. EV
ABAR 23. XVI. ÉVI.
66 SZÁM.

Szomorú tavasz

A naptár szerint a tavasz bekopogtat ma ismét az emberiség ajtaján.
Örülni kellene a nap első melegének és köszönteni kellene a megújulás évről évre megismétlődő csodáját.
Örülni kellene, de nem tudunk.
Mert a nap melege olyan zűhált rendezetlenségben, olyan felfordulásban tárlja a földet, aminőben néhány hónappal ezelőtt elbacsuzott.
A problémák ugyanazok és a perspektívák még sötétebbek.
Krizis, leszerelés, fegyverkezés, Gazdasági konferencia és leszerelési konferencia, Japán és Népszövetség, Diktatura és munkanélküliség.
Ezek mind sikeresen átteleltek és a megújodni szerető emberiségre fojtó ballasztként nehezédnek rá ezekben a csodás napokban, amikor önkéntelenül tör fel az elcsigázott emberből a megkönnyebbülés sóhaja.
Itt a tavasz és kevés öröm van benne. Elégítvá keserül a lira és csüggedt fáradtsággá egy jobb év reménye.

Érdekes szimplomák

A huligánok lelki természetrajza alapján véve nem mutat nagy eltéréseket nemzetenként.
Az évek folyamán tapasztalhattuk, hogy a legvadabb sovinizmusok és türelmetlen nacionalizmusok — bármilyen paradoxonnak hangzik is — a megállapítás — a leginternacionálisabb magatartást tanúsítják.
Annál meglepőbb a kis népek és a nagy francia nép fasisztáinak magatartása a hitleri „harmadik birodalommal” szemben.
A francia szélsőjobboldali sajtó valóságos vandál-veszedelemnek állítja be a hitlerizmus uralomrajtását, keresztshadjáratot hirdet ellene, a civilizáció mozgósítását követeli a felébredt germán barbarizmus ellen.
És ezt nem csak azért teszi, mert a német nemzeti ébredéssel a francia imperializmus érdekei és katonai hegemoniáját látja veszélyeztetve, hanem valóban irizálóval van eltelve az „ébredés” ama mikéntje ellen, amely ma Németországot dühöngő örültek földjévé alakosnyítja.

Még ennél is érdekesebb azonban a magyar nacionalisták és fasisztavellítésű pártok éles állásfoglalása a hitlerizmussal szemben.
Míg egyes erdélyi kisebbségi sajtótér-
nek rosszul leplezett örömmel méltatják a hitlerizmus győzelmét, addig a magyarországi sajtó legtekintélyesebb orgánuma határozott élességgel foglalnak állást a német nemzeti ébredéssel szemben és egy olyan kimondottan fasiszta beállítottságu ember, mint hajcsi Zsilniszky Endre (Achim L. András, az egykori csabai paraszttvezér gyilkosa) a magyar parlamentben a barbarizmus szégyenbélyegét sütötte a német fasiszmus homlokára.
Zilahy Lajos, a magyar kereszténykurzus koszorú írója hosszú elmefuttatásban bizonyítja, hogy az, ami ma Németországban történik, nem egyéb, mint ősgermán vadságok lázadása és atavisztikus ösztönök felbuzdulása a civilizáció, a kultúra, a haladás természet törvényeszerű kényszere ellen.

Az északi államok sajtója, így az erősen nemzeti beállítottságu dán és svéd sajtó, a nemzeti egység kormányát támogató angol lapok még sokkal élesebb hangon, a borzadály és megvetés hangján tárgyalják a németországi eseményeket.
És ez amilyen érdekes, éppoly örvendetes szimplóma.
Emlékezzünk arra, hogy az olasz fasisz-

Genfben Norman Davis amerikai leszerelési főmegbizott Litvinowval tárgyal a szovjet de jure elismeréséről

Macdonald és Mussolini tanácskozásainak eredménye: megkötik az ötéves fegyverkezési szünetet biztosító egyezményt

Macdonald és Mussolini teljes mértékben meg vannak elégedve a tanácskozások eredményével. Mussolini tervezete a Kellogg-egyezményen épül fel. Macdonald Párizsban DaLadlerrel beszélt meg a római tanácskozások eredményeit

A francia sajtó élesen támadja a római megegyezést

Róma, március 20. Macdonald és sir John Simon megtárgyalták Mussolinivel az általános európai politikai és gazdasági helyzetet. A kormányfő részletekbe menően vitatták meg azt a tervezetet, amelyet Mussolini a hatalmak békére irányuló együttműködésére vonatkozólag készített el.
Ez a tervezet a Kellogg-egyezményen és az európai államok azon nyilatkozatán épül fel, amelyben kimondták, hogy konfliktusok esetén nem fordulnak az erőszak fegyveréhez.
A király audiencián fogadta Macdonaldot és sir John Simont. Mussolini fogadást rendezett az angol kormányfői tiszteletére, amelyen pohárköszöntőt mondott Anglia népének jólétére. Macdonald válaszában az olasz nemzet szerencsés továbbfejlődésére emelte poharát. Az angol kormányfő hatfőn délben elhagyták Rómát s visszatértek Angliába Párizson át. Daladier Párizsban eszmecsereit fog folytatni az angol kormányfővel. Macdonald elutazása előtt az olasz sajtó számára az angol-olasz eszmecsereről sajtónyilatkozatot ad.
Szombaton a pápa is 35 perces kihallgatáson fogadta Macdonaldot és sir John Simont.
A megbeszélések eredményeképpen olasz beavatott körökből származó értesülések szerint

Macdonald be fog számolni genfi és római utjáról.
Párizsi jelentés szerint Paul Boncour telefonbeszélgetést folytatott De Jouvenneval, a francia nagykövettel, aki ismertette azt az anyagot, amit meg tudott az angol kormányfőnek és Mussolininek eszmecserejéről. A külügyminiszter a telefonjelentés vétele után megbeszélést folytatott DaLadler francia miniszterelnökkel.
Egyidejűleg
a francia jobboldali sajtó élesen támadásokat intéz a római megegyezés ellen.
Francia politikai körökben rámutatnak arra, hogy a Macdonald-Mussolini találkozon előterjesztett olasz kormányelnöki terv valószínűleg nehezen lesz összeegyeztethető Franciaországnak a kis antanttal és Lengyelországgal kötött szövetségi megállapodásaival.
További nehézségnek tűnik fel az is, hogy a terv nyilván német-francia megegyezést is előfeltétel, ami a mai viszonyok között tekintettel a Hitler-uralomra, alig valószínűsíthető meg. Fennáll még annak a veszélye is, hogy a négyhatalmi terv konkurrens lehet a Népszövetségnek, ami szintén nem kívánatos.

az angol kormányfő és Mussolini megegyeztek abban, hogy a fegyverkezésben a Macdonald által előterjesztett tervben foglalt öt éves szünetet megkötik.
Genfi olasz és angol körökből szerzett értesülések alapján a lapok közlik azt az információt, hogy ugy Macdonald, mint Mussolini teljes mértékben meg vannak elégedve a római eszmecsere eredményével. Mindkét kormányfő bizakodó kijelentéseket tett követlen környezetétől a lefolyt tanácskozásokról.
Lehetetlen a német-francia megegyezés Hitler miatt
Szerdán délután az angol kormány minisztertanácsot fog tartani, amelyen

Párizs, március 20. Norman Davis teljhatalmu amerikai leszerelési főmegbizott kedden indul Európába Newyorkból. A lapok értesülései szerint
az amerikai főmegbizott Genfben találkozni fog többek között Litvinovval is s megvitátják a szovjet de jure elismerésének előfeltételeit.
Genfből érkező jelentések szerint a volt frontharcosok nemzetközi szervezete háromezer delegátus jelenlétében határozatban újolag leszögezte
a volt frontharcosok békevágyát.
Követelik a leszerelést, a döntőbíráskodást, a nemzetközi együttműködést. A határozatot hétfőn átadák Hendersonnak, a leszerelési konferencia elnökének.

mus győzelmét annak idején a világ legtöbb nacionalista közvéleménye ujjongással fogadta és éppen a magyar nacionalizmus volt az, mely csodát és megváltást látott benne.
Hitlernek és zsoldosainak nincs ilyen szerencséje.
És talán ép ez a szerencse abban a világszerencsétlenségben, amit a hitlerizmus átmeneti győzelme jelent.

A szellemi és erkölcsi atmoszféra, a mely kívülről veszi körül a német fasizmust, határozottan komor és kedvezőtlen.
Mindezek azonban csak szimplomák, amelyeknek reális értékük csak akkor lesz, ha a külső atmoszféra nyomása legalább is részleges kapitulációra fogja kényszeríteni a németországi náci-fasizmus barbár kitérésreit.

VILÁG TÜKRE

A német zsidóság problémája

Írta Dr. Mayer Ebner

II.

Walter Rathenau befelől kifelé egy hitetlen zsidó német volt. Számára a zsidó nép egyike volt a sok német törzsek és valahol az írásaiban azt is mondja, hogy a német többség lelkileg közelebb áll hozzá, mint a zsidótörzs. Az a kötelek, mely őt a zsidósághoz fűzte, nem volt egyéb, mint kegyelet és történeti lustaságból szőtt pókháló. Németország érdekében martirhalált halt, de az a halál sem enyhítette a németek zsidógyűlöletét, amint hogy hiába lehetett ki lelkét az a tizenkétezer német zsidó, aki a világháborúban elesett.
Jacobi Wassermann a legnépszerűbb költő, akit Németország valaha kiteremtelt. De a zsidó és az, amit közvetlenül a világháború után „Mein Weg als Deutscher und Jude” című könyvében írt, ma sem veszített egy atomnyit sem belső igazságából. Ezeket írja:
„Mit akarnak a németek? A gyűlöletet akarják. Bűnbakot akarnak. Valahányszor rosszul ment nekik, minden vereség után, minden szorult helyzetben, minden kényes szituációban a zsidókat teszik felelőssé. Így van ez év századok óta. A tömegek fenyegető elkeseredését mindig levezették ebbe a kényelmes kanálisba és már a rajnai választófejedelmek és érsekpüspökök is valahányszor nem sikerült a hadjáratuk, valahányszor kiürültek kineztárik, zsidó mézszárlásokban tombolták ki magukat. Egy nemnémet el sem tudja képzelni, milyen állandó szívszorulásban él a német zsidó!
Gkakran citálták azt, amit Jacob Wassermann mondott, szívében teli elkeseredéssel arról a kilátástalanságról, hogy a németeket zsidó polgártársaikkal kibékítsék.
A német zsidók semmit sem tanultak történelmükből, ellenben mindent elfelejtettek. Azt kellene hinni, hogy az utóbbi három parlamenti választás eredménye kinyitotta a szemüket. Nincsen német párt, amely mentes lenne az antiszemitizmustól, ami olyan erős Németországban, hogy a szocialdemokraták és a kommunisták sem merték kockáztatni, hogy zsidószármazásu vezetőik közül akár egyetlenegy felvetek volna listájukra. Az utóbbi választási kampány idején leintették zsidó szónokaikat, nehogy a tömegek antiszemitá szenvedélyei felkorbácsolassanak. Értsük meg jól: a munkástömegek antiszemitá szenvedélyeiről volt szó.
Mindennek ellenére előáll a „Zentralverein deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens” innepélyes vallomást tesz a németység mellett és tüntető módon mindenkor visszautasítja azokat a cionistákat, akik a német zsidóknak azt ajánlják, hogy tanúsítsanak inkább méltóságteljes zsidó magatartást és vallják magukat zsidó népkisebbségnek.
Valóban kétségbe kell esni annak látára, hogy a német zsidóság vezető rétegei mennyire meg vannak verve vak sággal. Ezerszer és százezerszer mondja nekik a német nép, hogy nem akarja őket németeknek elismerni. Nem és nem és nem! Milliók mondják szavalókórusban „Deutschland erwache! Juda verrecke!” Zászlóikra és karkötőikre milliók varrják rá a zsidógyűlöletet szimbolizáló kampókeresztet. Jelentékeny, neves német tudósok komoly, mélyenjáró cikkeket és könyveket írnak, amelyekben német tudományossággal hártják el maguktól a német zsidóságot. Elutasítják maguktól a zsidó írókat, gondolkodókat, költőket az elképzelhető legridegebb formában. És nem akad német hang, amelynek bátorsága lenne a véres gyűlöletté felkorbácsoló szenvedélyek ellen tiltakozni. Látszólag Istentől, de minden bizomnyal az

egész világtól elhagyatva áll a német zsidóság, teljesen egyedül, hatalmas ellenfeleivel szemben. És ahelyett, hogy önmagára eszmélne és ahelyett, hogy elhagyná azt az utat, amelyet a német zsidóság már másfél évszázad óta követ és amely nem hozott üdvöt és belátó ható időn belül nem is hozhat, mégis a zsidóhitű német állampolgárok egyesületének vezetői az ellenük felkorbácsolt szenvedélyek viharában kijelentik, hogy tovább akarnak haladni ezen az uton, kijelentik, hogy nem engedik kiszorítani magukat a németégből és azt hangoztatják, hogy teljes mértékben részt akarnak venni, mindabban, ami németéget jelent.

Feltéve, hogy Németországban egy szláv, francia vagy más népi kisebbség élne, amely természetesen beszélne a környezet nyelvét is és feltéve, hogy ez a kisebbség ugyanolyan német ellenszenv alatt nyögne, mint a német zsidóság, vajjon az angol, francia, szláv és a többi kisebbség ugyanugy beszélne-e, mint amilyen a zsidó kisebbség beszél, az összes népi öntudatra ébredt zsidók nagy megdöbbenésére? Ilyesmivel teljességgel lehetetlen volna. A nemzsidó kisebbségek teljes joggal nemzeti öntudatukra, népi különállásukra hivatkoznak és azt mondják:

„Német állampolgárok vagyunk, de saját népünkhez való hozzátartozással. Lojálisan teljesítjük a német állammal szemben kötelezettségünket és kérjük jogaink elismerését, nemcsak mint polgárok, hanem mint etnikai kisebbség abból a célból, hogy fentarthatjuk nemzeti és kulturális sajátosságainkat, anélkül, hogy elveszítenénk jogainkat arra, hogy minden területen közreműködhesünk a németégek boldogulása érdekében.”

Igy is mondhatják: „Német állampolgárok vagyunk, lojálisan teljesítjük kötelezettségünket az állammal szemben, a legrégebbi népi közösség vagyunk Európában. Érdeklünk, hogy saját nemzeti és kulturális tradíciókat ébren tartsuk, dolgozni akarunk épügy, mint a németek és mint a nem-német kisebbségek a német haza javára. Részt kérünk magunknak a tudomány és művészet fejlődésében a közigazgatásból és azt akarjuk, hogy az állam képviselői testületeiben bennünket is reprezentáljanak saját népünk választottjai.”

Ez a nyílt beszéd arra kötelezné Németország zsidóit, hogy elismerjék azt a választóvonalat, amely de facto már régóta fennáll zsidók és németek között. A saját nemzetihez való hozzá tartozás elismerése kristályos tisztaságot teremtene. A németek nem panaszkodhatnak akkor a zsidók tolokodása miatt, akik egyre a német nemzethez való hozzátartozást követelik.

Az állam és a nemzet fogalma nem azonos. Bármennyire is szeretjük az államot és bármennyire is tiszteljük a többségi nemzetnek sajátosságát és kulturáját, mint kisebbségnek nem kell azért a többségi nemzet szószólójaként szerepelnie, sem pedig, mint kulturájának uttorója. Az ilyen böcs és előkelő tartózkodás, amelynek pszichológiai gyökere a saját népiséghez való örömteljes hozzá tartozandóságban rejlik, sokkal inkább hozzájárulna a kölcsönös nagyrabecsüléshez és a lelki közeledéshez, mint az az asszimilációs vágyakozás, amely a tapasztalatok szerint eredménytelen volt és amely mindenekelőtt méltatlan.

Fájdalom, a Zentralverein deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens újabb megnyilatkozásaiból nem lehet megállapítani, hogy a német zsidóság vezetőinek fejében derengeni kezd. Megöregedve felfogásaikban, képtelenek arra, hogy más tanuljanak. Akárcsak az a generáció, amelyet Mózes a sivatagon átvezetett és amely egyre csak az egyiptomi husofazekakról álmodott.

De meglehet, hogy a Cion jegyében felnövekvő fiatalság másképp fog gondolkodni, másképp fog beszélni, másképp fog cselekedni. Hogy még a német galutban is mint zsidó nemzetiességű német állampolgárok állják majd meg méltóságát teljesen helyüket.

Ajánlunk különleges és speciális borokat

valamint gyümölcspalínkákat. Szükségletnél kérjük a mennyiséget közölni, hogy megfelelő árajánlattal szolgálhassunk. **Fratii Csengeri, Simleul-Silvaniei.**

Tavaszi

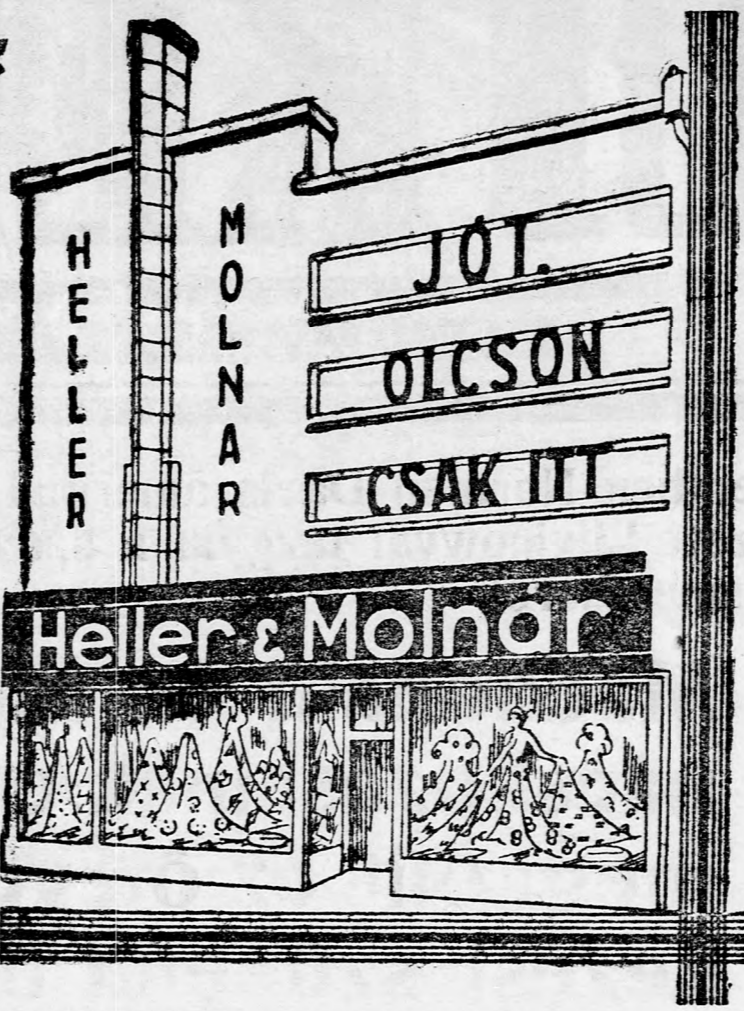
kabát-kosztüm és ruhaszöve teinket divatos modern

szövések és színek, gazdag választék és természetesen a nálunk szokásos

olcsó árak

teszik közkedvelté

Cluj-Kolozsvár, Calea Regale Ferdinand 15. szám.

Április elsején megindul a postai csekkforgalom

A postatakarékpénztár csak végrehajtó szerve a Casa Nationala de Economiihac, mely állami fedezettel megcsinálja a postai csekkforgalmat

Cluj-Kolozsvár, március 20. A postatakarékpénztár a közel jövőben megindítja postai csekkforgalmát. Értesülésünk szerint az erre vonatkozó rendelkezések már meg is érkeztek a postahivatalokhoz. A postatakarék csekk számla hatalmasan felfogja lendíteni a postatakarék forgalmát.

Április elsején indul meg a postai csekkforgalom, ami annyit jelent, hogy április elsejétől bárki postai csekk számlát nyithat és ennek fedezete erejéig csekkel fizethet. Érdekes azonban, hogy a postatakarék csekk számla megnyitásának kérését mi-

lyen nehézkessé tették. Akik csekk számlát akarnak igénybevenni, kérvényt kell intézniök a Bukarestben székelő Casa Nationala Economiihez. A postatakarék ugyanis nem önnállóan, hanem a Casa Nationala utján tudta csak megoldani a csekk forgalom kérdést.

A postaforgalmat állítólag a nyugdíjpénztár is igénybe fogja venni.

A terv állítólag az, hogy a nyugdíjasok illetményeiket a jövőben nem a pénzügy igazgatóság utján vegyék igénybe, hanem postai csekk formájában kapják kézhez.

Felfüggesztették a nagyváradai Betegsegélyzőpénztár egyik osztályfőnökét súlyos szabálytalanságok miatt

700 ezer lejrel károsította meg az intézményt

Oradea-Nagyvárad. A nagyváradai Betegsegélyző kebelében hosszú időn át fejtett ki tevékenységet mint osztályfőnök, Lenkei József, akit erre a tisztviségre a bukaresti Cassa Centrala nevezte ki. Lenkei kinevezését akkoriban a nagyváradai Betegsegélyzőpénztár hevesen ellenezte, mert nem tartották Lenkei alkalmásnak a fontos pozíció betöltésére. Lenkei tevékenysége abban merült ki, hogy ellenőrizte az összes körzetbe tartozó termelő vállalatok befizetéseit a Betegsegélyző pénztárba.

Március 8-án azután nagy feltűnést keltett az a távirat, amely a Cassa Centralatól érkezett Bukarestből és amelyben a Cassa Centrala értesítette a nagyváradai Betegsegélyzőt, hogy Lenkei Józsefet felfüggesztik állásától. A felfüggesztés pedig azért történt, mert súlyos gyanuok merültek fel arra vonatko-

zólag, hogy Lenkei hosszú időn át szabálytalanul vezette az ellenőrzést, az egyes vállalatoktól meg hagyta magát vesztegetni, ami miatt a Betegsegélyzőt érte jelentős károsodás. A nagyváradai Betegsegélyzőnél nyomban bevezették a vizsgálatot és kihallgatták Lenkei, aki bevallotta, hogy bizonyos esetekben „szemet hunyt”, ezzel azonban mindössze 491 lej kárt okozott a Betegsegélyzőnek. Ezzel szemben a Betegsegélyző a vizsgálat alkalmával megállapította, hogy 1926-ig visszamenőleg a hiányos ellenőrzés következtében fennálló kár nagysága meghaladja a 700 ezer lejt. A vizsgálat befejezése elől mindenestre nagy érdeklődéssel tekintenek az ügyre. Nincs kizárva, hogy az ügyet bünvádi utra fogják terelni.

Tizenöt éves a Zsidó Távirati Iroda

Hatalmas Ünnepek New-Yorkban az ITA tiszteletére. Einstein beszéde a new-yorki ünnepén

Magnes rektor elmaradt rádió-beszéde a héber egyetemről

Newyork, március 20. Március 15-én ünnepelte fennállásának 15-ik évfordulóját a Zsidó Távirati Iroda (ITA). Különösen Amerikában voltak hatalmas ünnepek az ITA tiszteletére. Newyorkban mintegy 700 amerikai vezetőségi tag vett részt a nagy ITA ünnepélyen, amelynek főszónoka Einstein Albert volt, aki Kaliforniából érkezett meg az ünnepélyre és még azon az éjszakán hajóra szállt Európa felé. Einstein, akit meleg ünnepélyben részesítettek, beszédében kifejtette, hogy

jól ismeri az ITA 15 esztendő munkáját és állandó olvasója a távirati iroda hírszolgálatának. Az ITA munkája — mondotta rendkívül nagy jelentőséggel bír a világ zsidóságára és egyik összefogó ereje volt az elmúlt másfél évtizedben a zsidó közösségnek. Ezután dr. James Marschall, Louis Marschal az amerikai zsidóság elhunyt vezérének fia emelkedett szószárra. Elismerő szavakban méltatta az ITA munkáját és érdemeit a zsidóság szociális és

szellemi érdekeinek, valamint a zsidó becsület és öntudat védelmében. Elmondja, hogy elhunyt atyja Louis Marschal is lelkes barátja volt az ITA-munkának.

John P. R. O'Brien, Newyork polgármestere volt a következő szónok, aki ugyancsak meleg szavakban ünnepelte a jubiláló ITA-t.

Az ünnepélyre a világ minden részéből érkeztek üdvözlő táviratok és levelek, a zsidóság vezérégyéniségeitől, államférfiaktól, tudósoktól, íróktól és különböző szervezetektől. Többek között felolvasták Reading márké, Herbert H. Lehmann Newyork állam kormányzójának és Félix Warburg, a Joint elnökének és a Jewish Agency vezető egyéniségeinek üdvözléseit.

Az estély nagy visszhangot váltott ki az Egyesült Államok zsidó és nemzsidó sajtójában egyaránt. Az amerikai lapok március 16-iki számaikban részletes tudósításokban emlékeztek meg a newyorki ITA-ünnepségről és nagy cikkeket méltatták a Zsidó Távirati Iroda 15 éves munkáját.

Ugy volt, hogy dr. I. L. Magnes a jeruzsálemi héber egyetem rektora rádió uton fog beszédt intézni Jeruzsálemből az ünnepély résztvevőire. Ez lett volna a Szentföld első rádióleadása az Egyesült Államokba. A közvetítést azonban nem tudták megvalósítani és így Magnes rádióbeszéde elmaradt. Az egyetem rektorának beszéde azonban utólagosan megjelent az amerikai lapokban. Magnes beszéde többek között a következőket tartalmazza:

— Az első rádióbeszéd Erec Jiszráélből Amerikába, Einstein professzornak szól, aki a modern fizika alapjait fektette le, aki egy „ma'or ha-Golah” — a számitzés fénye — nem csak tudományos teljesítményeiért, főleg azért, mert szíve ép oly nagy, mint agya. A zsidó könyörületesség mély érzése lakozik szívében és ez teszi őt az emberi megbékülés legbátrabb har-

Figyelem!

Legközelebbi műsor

Alpar Gitla

új világsikere

„Szivek királyai”

(Die oder Keine)

Hallható természetesen a Royal-mozgó Western Electric csodabeszélőgépen.

cosává. A zsidó ideál elő szimboluma ő: a kutató, a bölcs és a szent szintézise. Magnes ezután a héber egyetemről szól:

— A héber egyetemet a zsidó nép a Tora és a tudomány központjának építette. Azok, akik szeretik a héber egyetemet, hiszik és remélik, hogy ez a magas kulturintézet a kölcsönös emberi megértés, hirdetője és centruma is lesz. A fiatal egyetem, a zsidó nép egyetlen egyeteme, nagy tudományos teljesítményekre tekinthet vissza. A tanuló Palesztina központja helyett mindinkább a többi országok zsidó tanulóinak gyülekező helye ez az egyetem. Ma azonban veszély fenyegeti ezt az intézményt. Kínéses kamarái üresen állanak. Az amerikai zsidók eddig 90 százalékban jádultak hozzá fenn tartásához. A pénzügyi krízis következtében ez a hozzájárulás csaknem felére csökkent. Felhívom mindazokat, akik hallják a hangomat, jöjjenek segítségünkre és ne engedjék, hogy a jeruzsálemi héber egyetem bezárja kapuit. Nem! Meg kell nyitnia kapuit mindenki előtt, aki a tudást szomjuhozza. Jaj annak a világnak, amely a megsemmisülésbe hagyja veszni kulturintézményeit. Nemesak kenyér utáni éhség, nemesak víz utáni szomjuság létezik. Van egy éhség és szomj, ami ennél is több, hisz ősi igéje a zsidó vágyaknak és reménysegeknek: „Cionból fog kiindulni a Tan és az Ur szava Jeruzsálemből!” Salom, salom larachok veláro! Béke, béke a közelieknek és a távoliaknak!

Timisoara karest po idoben sül el Temesv miniszter zászlóbonat értései latot tern egy bizom na George gyülest a többezer liberális g buválni. konzervati liga vezér adást és cu és Lup Manoilescu szoren fe akarja fel zonyára k

Előadásá koztatta F ket, amely hilerizmus ban. A há a versailles gét. Hosszu gával a né ganizmusá vitélti fiz rát teremté milyen pár vativ, vagy

A franciá pont érvény ben. Az egyv álláspontja, tett meg, a melynek elő A tényleges sőséges felfo hol jobb, ho kel. A töme is, a francia tak hol jobb kat tenni és nül a világo sának rovása Lausanneh A német re évekre prof francia veze tudomásul ve vátelti fiz Lényegében cia név béké ban utját áll matlanok a met népbem tudat, hogy mányolni.

Ezután a k tetésére tért antant az eg után keletkez és egyesülése szemben a k értés politiká tói a surlódás és Csehslóvá fennállanak.

A román konzervatív párt vezére szerint Maniu Románia legnagyobb és legintelligensebb politikusa

Grigore Filipescu Európa jövőjéről beszélt Temesváron

A franciák is belátták már, hogy a danzigi korridor miatt nem szabad lángborítani Európát

Timisoara, Temesvár, március 20. Bu karest politikai nagyságai az utóbbi időben sűrű egymásutánban látogatnak el Temesvárra. *Iunian* volt igazságügy miniszter nyitotta meg a sort bánáti érvelési kétségeltlenül kedvező hangulatot teremtettek számára a polgárság egy bizonyos körében. Közvetlenül utána George Bratianu hirdett meg nagy gyűlést a Bács megye metropolisában és több ezer ember előtt igyekezett az ifjú liberális gondolat számára híveket verbuválni. Tegnapi Grigore Filipescu, a konzervatív pártja alakult Vlad Tepes lica vezére tartott nagyszabású előadást és a következő hetekre Maniolescu és Lupu dr. jelezték lejáró feladatukat. Maniolescu az érdekképviseleti rendszeren felépülő államforma mellett akarja felemleni szavát. Lupu pedig bizonyára ki fogja fejteni, hogy az ő

restabilizációs programja az igazi, nem pedig az, amelyet Lunian hirdetett meg a temesváriak előtt.

A bánáság fővárosa most még minden esetre Grigore Filipescu előadásának hatása alatt áll. A konzervatív párt vezére nemrégén tért vissza külföldi tanulmányutjáról, amelynek során hosszabb időt töltött el Franciaországban és Németországban, tehát abban a két államban, amelyeknek a politikai problémákkal szemben elfoglalt álláspontja elhatározó kihatással lesz Európa sorsának kialakulására. Erről a kérdésről és különösképpen a mai németországi helyzetet előzményeinek ismertetéséről szól az előadás, bár Filipescu lényegében ugyanazt látogatót el Temesvárra, mint a többi pártvezér, — hogy tudniillik pártjának a bánáságban hivatkozott toborozzon.

rint fogjuk a magunk politikáját irányítani. Nem ringatom magam azonban hű ábrándokkal és nem mondom, mint a többi politikusok, hogy ekkor, vagy akkor hatalomra kerülünk. Azonban erre is fog sor kerülni. A Kárpátokon túli román területek, de főleg a Bánáság érdekel politikai és párt szempontból is. Súlyt helyezünk arra, hogy ezeket a területeket pártunk részére megnyerjük.

A kisebbségek és a konverzió — Kisebbségi problémákat — mondotta a továbbiak során — nem ismerem, mint ahogy nem ismerem különbséget román és nemromán között sem. De a kisebbségek külön pártokba való tömörülését nem tartom sem helyesnek és sem célszerűnek. Iratkozzanak be a többségi pártokba. Én vagyok az első, aki a legnagyobb készséggel működési tervemot biztosítok számukra pártomba.

Ezután Filipescu még a konverzió fellett gyakorolt kemény kritikát, mely szerint nem hozta meg és nem fogja meghozni a kívánt eredményeket. Arge-

JÖN! Select-Mozgóban JÖN!
BRIGITTE HEIM
„Nászut hármásban“
világlágerben

tojanu — mondotta — olyan kérdés szolgálatába szegődött, melynek megvalósulásában ő sem hitt sohasem komolyan.

Maniu rejtélye... Az újságírók még megkérdezték tőle, hogy a közte és a Maniu között fennálló barátság nem-e hidegült el az utóbbi időben.

— Vannak politikai differenciák, amelyek azonban nem homályosíthatják el az egyéni barátságokat.

Maniut változatlanul tiszteltem és nagyrabecsiltem és őt tartom Románia legnagyobb, legintelligensebb politikusának.

Kétségtelen van egy Maniu rejtély, mely az embereket és engem is személyéhez köt. Ezt nem kutatom, nem boncolgatom, megelégszem azzal, hogy szeretem őt.

A továbbiak során kijelentette még, hogy Maniu az ő tudomása szerint a parlament berekesztése előtt nem fog visszaterülni az országba és az az érzése, hogy mihelyt az országba teszi a lábát — rövidesen újból Románia miniszterelnöke lesz.
Fried Miksa.

Filipescu németországi és franciaországi tapasztalatai

Előadásának bevezetésében felsorakoztatta Filipescu azokat az eseményeket, amelyeknek láncolata végülis a hitlerizmushoz vezetett Németországban. A háboru utáni német politikára a versaillesi szerződés nyomta rá bélyegét. Hosszu éveken keresztül cipelte magával a német birodalom gazdasági organizmusát a jövőteli terheket. A jövőteli fizetések nyomozó atmoszférát teremtettek Németországban és bár milyen párt is kerül uralomra, konzervatív, vagy demokratikus programjának

közepébe kellett beillesztenie Versailles-t. A békeszerződéssel szembeni elkeseredés szította a német lelkekben a szélsőséges nacionalizmus tüzeit.

Franciaország lelkiállapotát is meg kell azonban érteni. A franciák hosszú éveken keresztül mereven ragaszkodtak a jövőteli fizetésekhez, amelyekre szükségük volt, már csak azért is, mert a háboru által végzett pusztítások nyomait csak a jövőteli fizetések segítségével tudták eltüntetni.

A francia német ellentét tragédiája

A francia közvéleményben két álláspont érvényesült Németországgal szemben. Az egyik a kérelhetetlen követelések álláspontja, amelyet Clemenceau testesített meg, a másik a békülékenységé, amelynek előharcosa Aristid Briand volt. A tényleges francia külpolitika e két szél közötti felfogás közepvonalon mozogott, hol jobb, hol pedig baloldali kilengésekkel. A tömegpszichével számolva ugyanis, a francia kormányok kénytelenek voltak hol jobb, hol baloldalra koncessziókat tenni és ez az ingadozás kétségtelemül a világosság és a helyzetek tisztázásának rovására ment.

Lausanneban sok minden megváltozott a német reparációs fizetéseket hosszú évekre prolongálták, de ugyanakkor a francia vezetőkörök kénytelenek voltak tudomásul venni, hogy a valóságban a jövőteli fizetések nem léteznek többé. Lényegében ugya a német, mint a francia nép békét akar. A megértésnek azonban utját állja az, hogy a franciák bizalmatlanok a németekkel szemben s a német népből viszont még mindig él az a tudat, hogy a franciák ki akarják zsákmányolni.

A danzigi korridor ügyét el kell intézni

Ezután a kisanant helyzetének ismertetésére tért át Filipescu. Szerinte a kisanant az egyedüli pozitívum a háboru után keletkezett külpolitikai szövetségek és egyesülések között. Németországgal szemben a kisanant a barátságos megértés politikáját folytatja, eltekintve azoktól a surlódásoktól, amelyek Németország és Csehszlovákia között kétségtelemül fennállnak. Valószínű azonban, hogy

ezeket az ellentéteket rövidesen sikerül majd eliminálni. Magát Romániát ugyan csak barátságos szálak fűzik Németországhoz és ezt a barátságot talán csak a lengyel-német kérdés árnyékolja be valamennyire. A lengyel-német kérdés, az az a danzigi korridor. Ma már a franciák is be látják, hogy ez a Németország testébe való területi beekelés nem lehet végleges és hogy a korridor kérdését az európai béke érdekében rövidesen el kell intézni. Román szempontból is kívánatos hogy ez a probléma dülőre jusson, mert egy lengyel-német konfliktus esetén Románia a fennálló szerződések értelmében kénytelen volna a lengyelék mellé állani és Németország ellen fordulni, bár ez gazdasági és politikai érdekeivel nyilvánvalóan ellenkezik.

A látszat az tehát, hogy Románia számára teherterhel a lengyel barátság. De a franciák is zsákmányolni juttattak a lengyel kérdés miatt, mert a lengyel-francia barátság ellenére is kénytelenek elismerni, hogy a danzigi korridor miatt nem lehet a kontinent lángba borítani.

Nincs kizárva tehát, hogy adott alkalommal a franciák fel fogják szólítani Lengyelországot, hogy az európai béke érdekében mondjon le a koridorról.

Az előadás után, mely iránt nagy érdeklődés nyulvánult meg, Filipescu színdobozában fogadta az újságírókat és belpolitikai vonatkozásban a következő kijelentéseket tette előttük:

Filipescu belpolitikai intervjua

— Tény az, hogy Averescu pártja és pártom között politikai paktum jött létre és a jövőben egységes program sze-

Morátzi Margitnak hívják a Kolozsváron letartóztatott kommunista futárnőt

Hatieganu Simon rendőrkezes nyilatkozott a futárnő bántalmazói ellen indított vizsgálatról. Újabb letartóztatások

Négy évre ítelt a kolozsvári hadbírótság egy kommunista katonát

Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Uj Kelet tud.) Annakidején érdekes körülmények között tartóztattak le Kolozsváron egy kommunista futárnőt, akinél nagymennyiségű kompromittáló adatot találtak. A nő egyáltalában nem vallott semmit négy napon keresztül a rendőrség azt sem tudta megállapítani, hogy hívják és arról is megtagadott minden felvilágosítást, hogy kikkel állt összeköttetésben Kolozsváron. A letartóztatott futárnő kihallgatásával kapcsolatban bántalmazásokról kerültek nyilvánosságra hírek, amelyek azonban csak annak megállapítására szorítottak, hogy a letartóztatott a szigurancaóról hordágyon kellett levinni a nyilvántartási osztályba. A bukaresti lupta ezzel kapcsolatban heves támadást intézett a kolozsvári sziguranca ellen.

Hatieganu Simon nyilatkozik a bántalmazásokról. Hatieganu Simon rendőrkezes az ügyben vizsgálatot vezetett le, melyről ma a következőképpen tájékoztatta a sajtó képviselőit:

— A letartóztatott kommunista futárnő bántalmazásáról szóló hírek ügyében vizsgálatot vezettem le, melynek aktáit felküldtem a sziguranca bukaresti igazgatóságához. Az igazgatóság Bogdan vezérfelügyelőt küldte le Kolozsvárra, aki szomzatlan és vasárnap megejtette a vizsgálatot szükséges kihallgatásokat és vissza is utazott már Bukarestbe. A vizsgálat eredményéről Bukarestből fogunk jelentést kapni.

Nem Földes Irén, hanem Morátzy Margit

Ezután közölte a rendőrkezes, hogy a kommunista futárnőnek személyazonosságát megállapította a sziguranca. Morátzy Margitnak hívják, 19 éves és a temesvári hadbírótság kommunista propagandáért távollétében öt évi börtönrre ítélte Morátzy Margit a romániai kommunista pártjának vegrehajtó bizottsága szolgálatában állott és a különböző vidéki szervezetekhez vitt utasításokat.

Morátzy Margit minden felvilágosítást megtagadott a rendőrségen és így

nem lehetett megállapítani, hogy kikkel állott összeköttetésben. Itt említjük meg, hogy a kolozsvári rendőrség tegnap három újabb kommunista letartóztatást fogantatosított. Letartóztatott Weiner Henriket, aki vallomása szerint talmudista volt Szigeten, Schwartz Viktort és Schwartz Rózsit, akik mindháman kommunista célokra gyűjtöttek. Gyűjtésük célja a letartóztatott kommunista segélyezése és az ifjumenkszomogalom propagandájának anyagi támogatója volt.

Kommunista katonát a hadbírótság előtt

Ma egyébként a kolozsvári hadbírótság előtt is kommunista per tárgyalása folyt le. A per vádlottja Ringler György marosvásárhelyi katonája volt, aki a marosvásárhelyi 39-es gyalogezred asztalosmihelyében teljesített szolgálatot s a vádirat szerint a mihelyben a munkások között igyekezett kommunista propagandát kifejteni. Többek között olyan kijelentéseket tett, hogy az eljön a forradalom, akkor első dolga az lesz, hogy a kapitányát lelővi. A vádirat szerint ezek a kijelentések sejtették, hogy Ringler kémkedik Szovjetország részére. Azonkívül dezertálni akart a katonaságtól s Oroszországba szökni, azonban tervének kivételét megakadályozta az, hogy kisebb fegyvelemsértés miatt a börtönbe került, ahol Szabó József tordai katonának beszélt kommunista eszméiről s elmesélte, hogy ő résztvett egy ifjumenkszomogás gyűlésen, amelyet a Maros partján tartottak és nagy beszédet tartott a katonaságról. Így került Ringler a hadbírótság elé. A hadbíróság előtt Ringler visszavonta a sziguranca telt vallomását, mert azt kicsikarták belőle, elmondta, hogy a marosvásárhelyi szigurancaán Christea komisár négy napon keresztül állandóan verte, úgy, hogy muszáj volt mindent aláírnia. A hadbíróság hosszas tanácskozás után Ringler

4 évi börtönrre, 10000 lej pénzbüntetésre s politikai jogainak 10 évi fel függesztésére ítélte. Ringler fellebbezett.

ÜGYELJEN az olajváltásánál, mivel az üzletekben bádogokban és üvegekben is sokszor vegyes olajat árúsítanak. Vásároljon

„Sasso-olaj“

és biztos lehet abban, hogy tiszta olajbogyó olajat vesz!

SPORT

Eldöntetlen a Haggibbor—KAC mérkőzés

Vasárnapi sporteredmények

Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Uj Kelet tud.) Változatos programmal indult meg vasárnap országoszerű a labdarúgó szezon. Kolozsváron a KMSC—Fellegrvár és Haggibbor—KAC meccsek kel kezdődött a bajnoki szezon és a megnyitó kellemes meglepetésként elég jó sportteljesítményt is nyújtott. A KMSC nagy fölényrel 6:0 (2:0) arányban fölényesen győzött az átszervezésre szóló Fellegrvár fölött, bár a KMSC sem — a nagy győzelem ellenére — mutatott kielégítő játékokat. A gólokat Orsova (3), Németh, Szász és Bernáth lőték. A mezőnyből kiemelkedett Szamek centerfedezet kiténő játéka. A mérkőzést dr. Hirsch Elemér kifogástalanul vezette.

A nap nagy eseménye a Haggibbor—KAC derby volt, mely óriási lelkesedésre buzdította a tribün potyáközönységét, de a közönség gólhúzója ellenére 0:0 eredménnyel végződött. A mérkőzés tipikusan szezoaleji nivót mutatott, de a Haggibbor-hívek nagy öröme, a zsidó csapat rég nem látott lelkesedéssel és győzni akarással fektült be a küzdelembe és ha a gólképtelen csatároknak csak egy kicsit kedvezett volna a szerencse, a Haggibbor két értékes pontot vihett volna haza. A változatos és erősíramu küzdelemben a Haggibbor védelme mutatott elsőrangú játékokat. Rosenfeld a kapuban szép védéseket mutatott. Havas pedig a mezőnynek kimagaslóan legjobb embere volt. Értelmesen és okosan játszott a centerhalf posztján Krausz. A fiatal játékosok közül Weinberger és Meister sokatigéző tehetségek. A mérkőzés alatt mindkét csapat egyaránt támadott és védekezett. Szatmári sokat bizonytalankodott, de hagyományos szerencséje nem hagyta el és biztos gólnak látszó helyzeteket tudott megmenteni. A KAC csapata erőteljes, rámenős futballt játszik, amely ezuttal nem tudott megbirkózni néhány tanulságot kell leszögnie. A csapatból Szatmárin kívül Horváth és Bakos mutattak jó játékokat.

A Haggibbor számára a mérkőzésből néhány tanulnagot kell leszögnie. A balszél posztján Rosner nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, Zélignek pedig a védelemben kell maradnia. A csatársort kell a Haggibbornak megérsítene, hogy a bajnoki szezonban meg tudja állni a helyét ellenfeleivel szemben, Ganz, Szilágyi, Jakab, Barabás elfogadhatót nyújtottak. A mérkőzést Georgescu kapitány kifogástalanul korrektséggel vezette.

A KAC Viola.vivókupa versenye. Óriási mezőny indult szombaton és vasárnap a KAC junior Viola-kupa kártyaversenyén, amelyet a nagyváradi SE vívói vittek el 17 ponttal. 2-ik az MSE (Marosvásárhely), 3-ik a KAC és 4-ik a Haggibbor. A helyezések a következők: 1. Hoffmann NSE 7 győz. 2. Salamon NSE 6 győz. 3. Kakucs NSE 5 győz. 4. Bartunek KAC 5 gy. 5. Erdős Haggibbor 4 győz. 6. Weimann NSE 4 győz. 7. Mezey KAC 3 győz. 8. Zádor Haggibbor 2 győz. 9. Hersényi KAC. A szeniorversenyben a Haggibbor csapata szépen küzdött, de a zsűri egyik tagjának téves ítélkezése miatt kiesett az első helyen való holtversenyből. A Haggibbor-standard vivőcsapatának négy tagja nem indulhatott a versenyen, a harmadik hely ilyen körülmények között igen előkelő helyezés. Az NSE az előrehaladott idő miatt feladta a holtversenyt és így a KAC megnyerte a versenyt 2-ik az NSE, 3-ik a Haggibbor.

Belföldi eredmények. Nagyvárad: Crisana—Soimii 5:1 (2:1). A Soimii legutóbbi eredménye után óriási meglepetés. A Crisana jelentékenyen emelte pontszámát a nemzeti bajnokságban. — Bukarest: Venus—AMTE 6:1 (3:1). Az aradi munkáscsapat nem volt ellenfele a bajnokcsapatnak.

Külföldi eredmények: Magyarország—Csehszlovákia 2:0 (1:0). Turai és Cseh gólyaival győz a magyar válogatott, melynek fölényét a gólarány nem is fejezi ki hűségesen. A cseh futballnak még két erőpróbája volt vasárnap. Prága egyik

válogatottja Prágában 2:1 (1:1) arányban győzött Budapest válogatottja felett. Párizsban pedig egy harmadik cseh válogatott ugyancsak 2:1 (1:1) arányban győzte le Párizs válogatottját.

Kaufmann Jakab margittai alrabbít a naszodi hitközség főrabbiává választotta

Naszódról írja egyik olvasónk: Vasárnap tartotta a naszodi ortodox hitközség rabbiválasztó közgyűlését. Ennek a választásnak érdekes előzményei vannak. Az állás betöltésére a hitközség a múlt év decemberében kiírta a választást, melyen a választmány — a tradícióknak megfelelően — az elhunyt főrabbi két fiát jelölte. Ez a választás azonban eredménytelen maradt, mert a jelöltek mindössze négy szavazatot kaptak. A hitközség ezután az Ort. Központi Irodához fordult, bejelentvén, hogy a hitközségek multhatatlan szükség van arra, hogy megfelelő szellemi vezető, főrabbit fálasszon. Az Iroda arra való hivatkozással, hogy egyrészt a jelölésre jogosult idősebb rabbiifü, aki állásban van, nem nyilatkozott arra a kérdésre, hogy ragaszkodik-e atyja örökéhez, vagy nem, másrészt az érdekelte öz. főrabbiné beteg, nem adott érdemleges választ.

Ezen előzmények után felmerült a hitközségben Kaufmann Jakab margittai alrabbít neve, akit az üresedésben levő főrabbiiszékre jelöltek. A jelölt széles körökben ismert. A választmány a hitközségi tagok óhaja folytán küldött

seget menesztett Kaufmann rabbihoz Margittára. A rabbi szívesen fogadta a küldöttséget, de kijelentette, hogy nem tud választ adni, mert váratlanul és meglepetés szerűen éri a szives meghívás, melyet semmiféle érintkezés vagy gondolat részéről nem előzött meg.

Mint hogy a hitköznég tagjainak óriási többsége ragaszkodott Kaufmann rabbi jelöltetéséhez, az elnökség összehívta a választási közgyűlést, amely negyötöd többséggel, óriási lelkesedéssel mellett Kaufmann Jakab rabbit a naszodi hitközség főrabbiává választotta.

A választás eredménye a hitközség tagjai körében nagy örömet váltott ki. Az új főrabbi az erdélyi orth. rabbiar egyik kimagasló egyénisége. Kaufmann főrabbi úgy a chaszid, mint az askenáz frakciók tiszteletét és szeretetét bírja. Megjelent halachikus könyve elismerésre talált az ország határain túl is. Kiváló szónoki tehetség és mély talmudi tudása mellett a világi tudományokban is jártas. A hitközség az újonnan megválasztott főrabbit mielőbb installálni óhajtja.

KÖZGAZDASÁG

Két nagy fizetésképtelenség a kolozsvári piacon

Kényszeregyezséget kért a Furnitúra Rt. és a Fehérvizi Erdőipar Rt.

Cluj-Kolozsvár, március 20. A kolozsvári piacot szombaton újabb súlyos megrázkódtatás érte. Két nagy vállalat kért maga ellen kényszeregyezséget.

A két kényszeregyezés összege 13 millió lej. Kényszeregyezséget kért a **Furnitúra, Bőr és Cipőkellékek** kereskedelmi Rt. cég 40 százalékos egyességet ajánlott fel hitelezőinek. A passzívát összege 5 millió lej.

Ugyancsak kényszeregyezséget kért nyújtott be a kolozsvári törvényszék a **Fehérvizi Erdőipar Rt.** A cég egyike a legrégibb kolozsvári vállalatoknak. Huszontöt évre áll fent és Tischler Mór alapította. A cég hat év alatt fizetendő 50 százalékos ajánlatot. Az előkelő és szolid alapokon dolgozó vállalatnak ismert

részvénytársaság kényszeregyezése mögött a szakmában ismert sajnálatos, de elfogadhatónak mondható okok állnak. A cég mint ismeretes, a budapesti **Greiner Rt.**-vel állott közvetlen üzleti nexusban. Ez a cég finanszírozta az utóbbi időben a Fehérvizi Faipari Rt. kitermeléseit és a **kitermelt fát át is vette.** A cég tehát teljesen a Greiner Rt. sorsával volt összekötve. A Greiner Rt. viszont a Moktár finanszírozott intézete volt.

A **Moktár legutóbb visszavonta kihelyezéseit Greinerektől, ami így közvetve válságba sodorta a virágzó romániai vállalatot is.**

A Fehérvizi Erdőipar Rt. végleges státusa még nem ismeretes. A passzívák összege 8 millió lej.

Az amerikai buza új utakon még kedvezőbb körülmények között jut el Középeurópába

Kihátástalan a romániai buzaexport legközelebbi jövője

A külföldi gabonapiacokat élénk nyugtalanságban tartja az a hír, hogy az amerikai buza folyóvízi uton, különböző csehszlovákiai megegyezések lapján sokkal olcsóbb fuvarral jut el Csehszlovákia, mint eddig. Állítólag a közép európai malmok kartellbe akarnak lépni az amerikai buza ellen. A kartell célja az lenne, hogy a középeurópai malmok bojkottálják az amerikai buza s nem vállalják az őrleést. A bojkott előreláthatólag nem fog sikerülni, tekintettel arra, hogy a középeurópai malmok érdeklentéi sokkal élesebbek és országokként sokkal differenciáltabb semhoggy egységes megállapo-

dás komoly időtartamra létrejöjjön. Romániát például már csak azért sem érdekli ez a kérdés, mert **egész export kilitása igen minimális.**

Az elmúlt héten a terménypiacok a következőképpen zártak: **Brailla.** A kukorica ára lanya, ugy a kereslet, mint a kínálat minimális. Kukorica 15.475—16.850, árpa 21.850 lej per vagon.

Galac. A piac továbbra is lanya. Árak: Buza 5 százalékos 59.000, árpa 17 ezer, zab 19 ezer, rozs 40 ezer, kukorica 14.700, bab 19.500—20.750 lej per vagon. **Konstanca.** A gabonaárak általában

változatlanok, csak a kukorica ára mutat csökkenést Kukorica 17 ezer, árpa 18.500—20.250, bab 21 ezer, buza 74 kg-os 68 ezer lej.

Temesvár. A piac lanya. A kukorica ára csökkent, az üzlet kizárólag a fogyasztás ellátására szorítkozik. Árak: Buza 70 kg-os 58 ezer lej, 72 kg-os 59 ezer lej, 74 kg-os 61 ezer lej, 78 kg-os 63 ezer lej, kukorica 14 ezer lej, kukorica májusra 16.500—17.000, rozs 46 ezer lej, árpa 30 ezer, zab 23 ezer, liszt 30/70-es 93 ezer lej, finom liszt 98—100.000 lej per vagon.

Bánsági terménytőzsde. Buza 580, ten geri 145 lej.

Budapesti határidőüzlet. Buza márciusra 14.20—22, júniusra 14.12—14, októberre 12.32—33, rizs júniusra 8.22—23, tengeri májusra 7.65—67, júliusra 8.11—12.

Az aradi szombati hetipiacon meglehetősen nagy felhozatal volt, különösen a takarmány gabonaművekből, buza viszont kevesebb. Az óbuza ára 620—640, az új buza 540—580, a tengeri 150—160, az árpa 220—240, a zab 220—230 lej volt.

Takarmányárak: széna 80—100, lóhere 110—120, szalma 30—40 lej volt mértékárként. Tengeriszár két köteg 3 lej.

Állatvásár: szarvasmarha 7—8, borjú 10—12, sertés 14—18.50 lej volt kilogram monként elsőlyben.

Uzdíszentpéteren új országos vásár tartatik április 1-től 5-ig. Első 4 nap mindenféle állat, különösen juh és disznó, az ötödik nap kirakó vásár.

EGYESÜLETI ÉLET

Az Erdélyi Palesztinahivatal közleményei:

A Jewish Agency teljes mértékben helyreállította az Erdélyrészi Palesztina Hivatal önállóságát s ennélfogva mindenféle chaluc- és certifikát ügyben Erdélyre nézve a kolozsvári Palesztina Hivatal az illetékes fórum. 2. A Jewish Agency utasítására felhívjuk az összes chahsarázó ifjusági szervezeteket, hogy pontos kimutatást terjesszenek be a Palesztina Hivatalhoz két példányban azon ifjakról, akik chahsaráznak, vagy már a chahsarárt elvégezték. A kimutatásban feltüntetendő, hogy hol van a chalucletelek, mekkora területen, milyen helyiségekben vannak a chalucok elhelyezve, milyen munkát végeznek, milyen feltételek mellett. Az ifjakról szóló kimutatásban feltüntetendő név, kor, nyelvismeret, képzettség, szakma, milyen ifjusági csoportban és mennyi ideig dolgozott, mennyi ideig és hol végzett chahsarárt. 3. Felhívjuk a chahsarázó szervezeteket, hogy pontos kimutatást küldjenek be arról, hogy szervezetükből eddig ki és mikor állijázott, minden fenti adat megadása mellett. 4. Az Exekutive csak azon chalucleteleket ismeri el, amelyek kellő időben beadták adataikat a Palesztina Hivatalnak. E kimutatások beadási határideje Nizan hó 9., azaz 1933 április hó 5-ke.

Cionista diást. A szerda esti dinsten, mely a Zs. N. Sz. helyiségében (Fötér 22., II.) este 9 órakor lesz megtartva, dr. Krémer Armin tart vitaelőadást „Az intellektuális ifjuság szerepe a zsidó kisebbségi életben” címmel. Vendégeket szívesen látnak.

Bethlen, Retteg, Naszód és Nemegye zsidóságát Ordentlich Jenő és Nota Adolf chavérjaik keresik fel a napokban, hogy chalucleteleik fenntartása javára propagandát fejtsenek ki. Kérjük fenti helyek zsidóságát, hogy a szent ügyhez méltó szeretettel fogadják őket. Chaluc Hamizrachij Merkaz, Sziget.

A kolozsvári zsidó iparosok vigalmi bizottsága folyó hó 25-én, szombaton este 9 órai kezdettel a Patak u. Építómunkás Otthonban nagy műsoros és táncos egybekötött estélyt rendez. A műsorra a legjobb művészeket nyertük meg, azok kivül szerpentin, konfetti, tombola és szépségverseny után reggelig tartó tánc következik. Nagyon kérjük a nagyközönséget, hogy tekintve a nemes célt, minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az estély teljes jövedelme a zsidó iparosok aggmeháza javára fordítatik. Tehát ha néhány órára felejteni akarja gondját, vagy baját, úgy okvetlen jöjjön el a családjával együtt. A hölgybizottság.

Nagy lejt

Bővül a ne

Klug

Cluj-Kolozsvár Kelet tud.) A Nciu Aurel ratta a Nemzetkísérlet alkalközösi szélletöltő tíz órágató elé Ma bi két nap igen változó és külföldi intézett párto Marianho ez az abla laktáblát ugran. Pmenekülne közelharc

Marianna sérlete. Serbország nyilváke, két nap iver között vett.

Sikerült is Miticat és nyomán me Dumitru, a róse nemese ilfvoi törvéte Marian Nésére a kol szállította a Mitica és ek A kolozsvár szállította v ralevő tíz l Hatieganu. igazgatója ségi fogház riant és ré benne.

Ezután nagystilü Gavrilescu nak. Két é miután Fre lábuk alatt mániába. a működési t

Vasárnap nagyszébenben a nál történt besítettek a három elegtalanul a N kor, a 90 ez komiszár atul a háromban sikerülbenből.

Tácnu ko határozottat és Gavrilésban a lopában körmőnak és a l ellenére se követett lopják, hogy emást.

Ugyancs rendőrséghe átírata, me hogy febru Comercial embertől 60 ezer lej

Pél

gabona és pátok és is kapható

Tavaszi ruhák festése, tisztítása már megkezdődött CZINK-nél

Nagyszebenben 90 ezer lejt, Ploestiben 60 ezer lejt loptak bankok várószobájában a Kolozsváron letartóztatott kalandorok

Bővíül a nemzetközi szélhámósok bűnlajstroma. Egyikük nyolc évvel ezelőtt megszökött a kolozsvári kiskoruak börtönéből

Klugrott a rendőrség ablakán és szökni akart Marian Mitică

Uj-Kolozsvár, március 20. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap és hétfőn Draghiciu Aurel rendőrigazgató tovább folytatta a Nemzeti Banknál történt lopási kísérlet alkalmával letartóztatott nemzetközi szélhámósok kihallgatását. Dél előtt tíz órakor vezették a rendőrigazgató elé Marian Miticát, akiről az utóbbi két nap folyamán bebizonyult, hogy igen változatos multja van a romániai és külföldi bűnügyi krónikákban. Alig intézett pár kérdést Draghiciu igazgató Marianhoz, amikor

ez az ablakhoz ugrott, az egyik ablaktáblát kitörte és ki akart rajta ugrani. Parádi detektív ugrott rá a menekülni akaróra, akit csak némi közelharc után sikerült ártalmatlanná tenni.

Mariannak nem ez az első szökési kísérlete. Serban Ilariu komiszár, a rendőrség nyilvántartási osztályának főnöke, két nap óta keresi a nyilvántartási ívek között a három letartóztatott nevet.

Marian Mitică multja

Sikerült is megtalálnia éppen Marian Miticát és a nyilvántartási ív adatai nyomán megállapították, hogy Marian Dumitru, alias Mitica, már régi ismerőse nemcsak a rendőrségnek, de a börtönök igazgatóságainak is. 1925-ben az ilfovi törvényszék egyévi börtönrre ítélte Marian Miticát, akit a büntetés kitöltésére a kolozsvári kiskoruak börtönébe szállította át. 2 hónapig ült itt Marian Mitica és ekkor megszökött a fogházból. A kolozsvári rendőrség tartóztatta le és szállította vissza a börtönbe, ahol a hat ralevő tíz hónapot is kitöltötte. Jonel Hatieganu, a kiskoruak fogházának igazgatója és Hodis Joan, az ügyész-ségi fogház igazgatója felismerték Marian és régi ismerősüket üdvözlöttek benne.

Ezután kezdődött Marian Mitica nagystíliú kalandor élete, amelyhez Gavrilescu Alexandru szerződött társnak. Két évig külföldön turáztak és miután Franciaországban már égett a lábuk alatt a talaj, jöttek vissza Romániába, ahol a bankok városzobái volt működési terük.

Nagyszebenben 90 ezer

Vasárnap Kolozsvárra érkezett Tăcau nagyszebeni rendőrkomiszár, akit Nagyszebenben az ottani Nemzeti Bank fióknál történt 90 ezer lejes lopás miatt szembesított a vádlottakkal. Nagyszebenben három elegánsan öltözött ur tünt el nyomtalanul a Nemzeti Bank épületéből, amikor a 90 ezer lejes lopás történt. Tăcau komiszár autóján üldözte a városban kereszttel a három fiatalembert, akiknek azonban sikerült kerekük oldaniok Nagyszebenből.

Tăcau komiszár a szembesítéskor a leg határozottabban felismerte Marianban és Gavrilescuban, valamint Stefanescuban a lopás tetteit. Mindhárman azonban körmönfont állhatatossággal tagadtak és a legnyilvánvalóbb bizonyítékok ellenére sem hajlandók beismerni az elkövetett lopásokat és még ma is azt vallják, hogy egyáltalában nem ismerik egymást.

Ploestiben 60 ezer

Ugyancsak vasárnap érkezett meg a rendőrséghez a ploesti rendőrségnek egyik átirata, mely körülményesen mondja el, hogy február közepén az ottani Banca Comercialában egy pénzt befizetni akaró embertől három jólöltözött fiatalembert 60 ezer lejt ellopott. A nyomozás csak egy

szállodáig jutott el, ahol a fiatalemberek laktak és ott megállapították, hogy Marian Mitică, Stefanescu Joan és Gavrilescu Alexandru néven szerepeltek. Draghiciu igazgató a ploesti lopást is a kalandorok fejére olvasta, de ezek kijelentették, hogy szó sem igaz az egészről. Gavrilescu például egészen címkuosan kijelentette, hogy soha életében nem volt Ploestiben.

A bukaresti rendőrség is jelentkezett a bűnlajstrommal. Gavrilescut, Stefanescut és Marian Miticát a legveszedelmesebb zsebtolvajoknak ismerik, ami arra mutat, hogy a három kalandor rendkívül sok oldalú működést fejt ki, betöréstől, lopástól, zsebtolvajlástól a legkülönbözőbb szélhámosságokig minden bűncselekményre kaphatók. A bukaresti rendőrség jelentése szerint a három bűnöző jömege lenésével elegáns öltözködésével éri el a legjobb eredményeket, mert így előkelő lokálokban forgolódhatnak. Itt nagyon sikeres rajtaütéseket hajtottak már végre, sok nagyszegű zsebtolvajlás és alkalmi lopás terheli lelkiismeretüket. Stefanescu Ioant, akinek igazi neve Voinescu Ioan,

az ilfovi törvényszék több ízben elítélte, de már hosszabb ideje szabadlábon van.

A romániai rendőrségek egyelőre még nem tudták megállapítani, hogy külföldön milyen bűncselekményeket követtek el a hurokra került nemzetközi kalandorok. Az eddigi értesülések szerint Gavrilescut a berlini törvényszék csalásért és sikkasztásért ítélte el. Párizsban és Marseillesben Marian Miticával együtt olyan természetű bűncselekményért tartóztatták le, mint a nagyszebeni és ploesti banklopás.

Városról városra
A kolozsvári rendőrség előreláthatólag még ma befejezi a nyomozást a gonosztevők ügyében, akiket innen Nagyszebenbe szállítanak, hogy ott a Banca Nationalánál történt lopás tényállását megállapítsák. Nagyszebenből Ploestibe, innen pedig Bukarestbe viszik őket. A rendőrség erős kíséretet rendel ki melléjük, hogy szökésüket megakadályozza és kénytelen erősen bilincsba verve elszállítani őket, mert már is a szökés gondolatával foglalkoznak, amit Marian Mitică mai kísérlete is bizonyít.

Mielőtt gyermeke iskolába megy
mégegyszer alaposan öblögesse száját és fogait ODOL-szájvízzel. Az ODOL igazán tartós hatású fertőtlenítő és megóvjja gyermekét a fertőzéstől.

Iskolaköteles korban különösen fontos a száj és a fogak ápolása. A felnövekedő ifjúság ápolja tehát fogait állandóan ODOL-szájfertőtlenítővel.

Kivégezték Sangarát, Cermak volt chicagói főpolgármester gyilkosát

Newyork, március 20. Sangarat, Cermak csikagói főpolgármester gyilkosát, ma kivégezték. Tudvalevő, hogy Sangarát előbb 80 évi fegyházra ítélték s csak amikor Cermak belehalt sérüléseibe, ítélte az esküdtszék halálra. A kivégzés in cidensek nélkül ment végbe.

Franciaország és Oroszország között katonai egyezmény jött létre?

A francia kormány most már hajlandó megfizetni Amerikának az elmaradt finanszírozási részletet

Párizs, március 20. Az a hír terjedt el, hogy orosz-francia katonai egyezményt írtak alá, amelynek rendelkezéseivel képest francia katonai misszió utazik Moszkvába. A francia miniszterelnökség a hírt cáfolja. A cáfolat hangoztatja, hogy a megnevezett szerződés megkötése óta újabb orosz-francia megbeszélések nem voltak. Ezzel szemben az orosz sajtó nem cáfolja az egyezmény létrejöttét.

egyidejű jelentései szerint közelebről megegyezés várható az Egyesült Államok és Franciaország kormányai között a december közepén elmaradt francia fizetés ügyében. Ugy hírlik, hogy a radikális párt, amelynek tagjai megbuktatták a fizetni akaró Herriot kormányt, revízió alá vette akkori álláspontját s nincs ellene a fizetési részlet pótlásának. Közelebről a francia törvényhozás fog lalkozni fog az ügygel s most már nem fogják ellenezni a fizetést.

London, március 20. A párizsi lapok

*Elragadó a formája,
Sok férfiszem téved rája,
Minden dáma tavaszi álma,
Elegáns és mégsem drága!*

Mi ez?

*Egy pár szép cipő.
Hoffmann-tól, Cluj, Reg. Ferdinand 19.*

A Cionista Világszervezet felhívása a sikkelfizető revizionista cionistákhoz

London, március 20. Megirta az Uj Kele, hogy a kattowitzi revizionista konferenciával egyidejűleg a sikkelfizető revizionisták, illetve a Cionista Világszervezethez tartozó revizionista „Sonderverband” is konferenciát tart. Ebből az alkalomból a Cionista Világszervezet londoni exekutívéje felhívást intézett a sikkelfizető revizionistákhoz. A felhívás szövege így hangzik:

„A cionista mozgalom egységéért való felelősségének tudatában a cionista vezetőség kötelességének tartja, hogy figyelemtesse azokat a revizionista cionistákat, akik határozottan hűek akarnak maradni a cionista szervezethez, ebben a súlyos órában a következőkre:

A cionista szervezetben a legteljesebb lehetősége van meg a belpolitikai különakcióknak és ellenzéki áramlatoknak. Szabadon fejleszthetik ezt mindaddig, amíg nem érintik közös épületünk szervezeti alapjait. Amikor azonban a revizionista Sonderverband megtagadta az Akcions-komité határozatainak követését, a cionista fegyelmet és az egyéni politikai akciók tilalmát illetőleg, a cionista becsületbírósg kényszerítve érezte magát arra, hogy felfüggeszse a Sonderverband jogait és annak feloszlását javasolja. Az ítélet megindokolásában a becsületbírósg a következőket szögezte le:

„A bíróság azon reményének ad kifejezést, hogy ez az ítélet arra fogja indítani a revizionista Sonderverbandban levő elvtársainkat, hogy felvilágosítsák álláspontjukat és visszatérjenek a cionista egység útjára. Nem kis mértékben fog fűggni a revizionisták magatartásától, hogy az exekutívé mikor és hogyan fog állástfoglalni a becsületbírósgnak a Sonderverband feloszlására vonatkozó indítványával szemben.”

Az exekutívé ezton felhívással fordul a szervezethez hű revizionistákhoz, hogy vegyék revízió alá alapvető álláspontjukat a cionista szervezettel szemben és különösen az Akcions-komité határozataival szembeni magatartásukat illetőleg. Az exekutívé azon reményének ad kifejezést, hogy a revizionista cionisták minden kétséget kizáróan alá fogják vetni magukat a cionista szervezet törvényeinek, amelyek egyformán kötelezők minden cionistára és ezzel egyengetni fogják a cionisták egységének helyreállításához vezető utat.

Az exekutívé a különböző tendenciózus hírekkel és elferdítésekkel szemben kijelenti a nyilvánosság előtt, hogy a napokban meginduló sékelakcióban, amely a 12-k kongresszust készíti elő, mindazon revizionisták, akik a cionista szervezethez akarnak tartozni, a cionista alkotmány értelmében jogosan tarthatnak igényt a sékel megváltására. Természetes, hogy minden sikkelfizető nemcsak a kongresszusi választásokban való részvétellel legfőbb cionista jogát érvényesítheti, hanem ezzel magára vállalja mindazon kötelezettségeket, amelyek a cionista szervezethez való tartozásból adódnak.

Az exekutívé felhívja az összes cionista köröket, hogy ezekben a súlyos időkben kövessenek el mindent a Cionista Világszervezet belső békéjének, egységének és munkaképességének helyreállítására és megerősítésére.

A Cionista Világszervezet Exekutívéje.

Dr. Engelberg Dezső ügyvéd előadása a marosvásárhelyi cionista diesten. „A romániai hitellelét szükségétörvényei (kényszeregyezés, végrehajtások korlátozása, konverzió, likvidáció, stb.) és ezek hatása a romániai zsidóság gazdasági helyzetére” címmel tart előadást a marosvásárhelyi cionista diesten dr. Engelberg Dezső f. hó 22-én, szerdán este 9 órai kezdettel a Főter 44., II. helyiségben. Minden érdeklődőt szívesen lát a rendezőség. Beléptidj nincs. Teremfenntartásra 5 lej fizetendő.

Péklapátok,
gabona és sörgyári maláta keverő lapátok és kapanyelek vagon-tételekben is kaphatók Jankovits Józsefnél Nagyszebenben, (jud. Satmar.)

Az asszimiláció utvesztői

A féktelen, minden józan ítélőképesség korlátját áttörő örlüt asszimiláció iskolapéldáját olvasom egy temesvári ujságban két bánati közéleti férfi halálhírével kapcsolatosan.

Az engesztelő szentmiseáldozatot eme mindkét férfi lelkiüdvéért a róm. kath. anyaszentegyház templomában mutatták be, holott régebben, talán nem is olyan nagyon régen, mindkettő áldozatkész, buzgó tagja volt a temesvári, illetve részai Chevra Kadisának. Adolfnak hívták az egyiket, míg a másik Ignác nevet kapta nyolcnapos korában a rutul elhagyott abrahámi szövetségbe való felvétele alkalmával. Az egyik orvos volt. Afféle régi, jovialis, képzett vidéki doktor bácsi, akit szerettek, tiszteltek zsidók és keresztények egyaránt.

A másik a Hitler druzsája, biztosítási igazgató volt, minden bizonnyal derék, jónévű és körültekintő vezetője intézetének. Hogyan találunk magyarázatot arra, hogy ezek a bácsik félre rugták cseik hitét, amikor bizonyos, hogy nagyon jól tudtak érvényesülni szakmaikban, társadalmilag is illő pozíciót vertek ki maguknak még zsidó korukban és karrierjüknek mi sem állott útjában? Kevés köze lehetett a hitcseréhez a szokásos és ilyen viszonylatban nem ritka szerelemnek is, mert — értesülésünk szerint — mindkettő komoly, régi házasságban élt, az egyik a régi házasságban, az ember korában tért át az egyedül üdvözítő, stb... kebelébe. A rejtély rugója azonban sokkal egyszerűbb, minthogy azt egy rövid új ágcikk keretén belül feloldani kellene.

Individuális megítélése a problémának helytelen volna, mert mindkettő esete prototípusa a logikátlan környezethez simulás izléstelen és szükségtelen szokásainak, amelyet az elmúlt idők indifferenciája és gerinctelensége termelt ki Középeurópában a zsidók egy részénél. Természetesen általában megállapítva, először a tradíció formáit hagyták el ezen típus képviselői. Azon formákat, amelyek a lényeghez tartoznak, a lényegnek elválaszthatatlan tényezői és csak hosszú idő után, amidőn már se a formához, se a lényeghez, a zsidó hithez, semmi sem kötötte őket, jött a végső konzekvenciája a régi kerékvágásból kiközentett életfelfogásnak.

Az igazi zsidó szellemű iskolák hiánya, a tradicionális zsidó nevelés mellőzése juttatta őket és sok ezer sorstársukat a teljes negatívizmussal csábító karjai közé, hogy végül lelkiüdvükért a plébánia templomában tartanak szentmiseáldozatot. Így került Ignác és Adolf közös nevezőre a temesvári ujságban. A régi tradicionális nevelés hiánya miatt nemcsak a férgek hullt el, az egészséges is fergessé vált...

A vásárhelyi gyógyszerész esete sem nagyon nevezhető individuálisnak, bár sok egyéni vonás van benne. A magyar ur társaság illusztris, közkedvelt, derék tagja, a vadászegylet kitűnősege ez a magyar nemesi előneves gyógyszerész. Egyénileg az élet minden megnyilvánulásában a legkorrektebb gentleman. Egy hibája van, mint látni fogjuk, hogy zsidó nőt vett feleségül, bár ő maga kitért zsidó. A budapesti hamisítatlan fajmagyar vadászujság szerkesztője — Ezsau és Nimród méltó utódja — csunyan nekiiramodott a vásárhelyi zsidó patikusnak

Óvakodjon az INFLUENZÁ-tól a kellemes illatú és fertőtlenítő „Szt. László” szappannal

és alaposan lezsidózta. Belegázolt egyéni becsületébe, kétségbevonta korrektségét és amikor elégtételadásról volt szó, a vadászszerkesztő ur csunyan meghátrált és engesztelhetetlen zsidógyűlöletében a zsidót a cigány és az amerikai néger mellé állította, mint olyant, akinek nem jár elégtétel.

Egyébként is — írja a szerkesztő — az erdélyi zsidók magyarellenese, ellenségei mindennek, ami magyar, tehát egy okkal több, hogy egy pesti fajmagyar szerkesztő egy erdélyi zsidónak elégtételt ne adjon.

Hiába állította ki a magyar párt vásár helyi tagozata a legszebb erkölcsi bizonyítványt a gyógyszerésztől, a vadászszerkesztő újabb sértésekre ragadtatta magát. Valószínűleg a távolság és az országahatár is növelte hősrünk rettenthetetlen bátorságát. Most már nyíltan hangoztatta, hogy elégtételadásról szó sem lehet, minden bizonylat ellenére a gyógyszerész jó magyar nem lehet, mert — és itt jön az indokolás — zsidó nő a felesége! Így tehát a gyermekei is zsidók és halvány remény sincs arra, hogy utódai jó magyarok legyenek. Ha magyar érzelmét azzal dokumentálta volna, hogy keresztény nőt vett volna feleségül, esetleg későbbi utódai, a negyedik-ötödik generáció, megbízható magyarrá válhatott volna...

BZINHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Zsolt Béla: Oktogon. Kedden este lesz a premierje Zsolt Béla Budapesten kivételes sikert aratott darabjának, az Oktogonnak. Aki ismeri Budapestet, az Oktogon-tér környékének jellegzetesen színteljes szimbolikusan pesti légkörét, az különösen élvezni fogja Zsolt Béla ezt a pompásan sikerült komédiáját, amelynek egyszerű humorán mély keserűség tűnik keresztül. A Magyar Színház az Oktogont rendkívül gondos előadásban hozza ki, új díszletekkel.

Az Emden regénye. Élénk emlékeztetőben él még mindenkinek az a német csatahajó, amely a világháború alatt több éven keresztül réme volt az ellenséges tengereknek. Az Emden és hős legénysége teljesen egyedül járták az óceánokat és jaj volt annak az ellenséges hajónak, amely lőtávolába került. Ezt a mesébe illő fantasztikus történetet csinálták meg most hangosfilmre Németországban. Az Emden legendás kalandjait beszéli el a film, amelynek minden képe, minden eseménye történelmi tényeken alapszik, minden alakja, szereplője hiteles. A Szinkór Mozgó csütörtökön kezdje vetíteni az Emdent.

Magyar Színház heti műsora

Kedden este 9-kor: Oktogon. (Zsolt Béla nagyszerű színműve. Premier! Ssz.: 67.)
Szerda este 9: Oktogon. (Másodszor. Ssz.: 68.)
Csütörtökön este: Nincs előadás.
Pénteken este 9: Volpone, vagy A pénz tragédiája. (Harmadszor. Mozihittérárakkal. Ssz.: 69.)
Szombat este 9: Vissza a háboruba. (Benamy Sándor darabja. Premier. Ssz. 70.)
Szombat éjjel 11: Vidám művészest. (Ssz.: 71.)
Vasárnap este 9: Akácfavirág. (Réthely Ödön fellépése. Ssz.: 72.)
Kedden este 9: Sásfiók. (Ssz.: 73.)

Az Opera műsora

Szerda, március 22: Casse Noisette; Peer Gynt; Zohail.
Péntek, március 24: A fehér asszony.
Vasárnap, március 26 (este): A cigánybáró.

ROYAL-MOZGO műsora

(Sparkamars új palotájában)
Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9-kor.
Ma, kedden: Egy dal, egy csók, egy leány. Operettvilágszínház. Gustav Fröhlich, Marta Eggerth.
Jön: Alpar Gitta új világsikere: A szívek királynője.

Palesfine Oil Industrie Shemen Ltd.-NAIFA Shemen ételolaj -- Shemen szappan

Ha az Ön fűszerese még nem tartja raktárán a SHEMEN ételolajat, kérje, hogy azt szerezzék be és vásárlása alkalmával ezen márkával szolgálja ki.

Több mint 600 kereskedő árusítja a minőségben felülmúlhatatlan SHEMEN ételolajat, mert izletes, tiszta és kiadósságban vezet!

Aki egyszer kipróbálta a prima minőségű SHEMEN-MENORAH háziszappant, állandóan fogja használni. Darabja 6 lej.

Eddig a indokolás. Így belesöp-penve a kellemetlen ügy kellő közepébe, mi is visszavonulunk, mert nincs a kellő kvalifikációnk ahhoz, hogy ebben a súlyosan lovagias afférban ítéletet mondjunk. Nem értünk hozzá és átesszük, minden külön értesítés helyett, a közvélemény ítélőszéke elé...

G. S. (Marosvásárhely)

CORSO-MOZGO műsora

Eve hozzátok öket haza! Idegfelkorbácsoló képek a dzsungel életéből. Filmen eddig soha nem látott felvételek. Világszenzáció!

URANIA-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Luana. (Paradicsommadár). Főszerepben: Dolores del Rio legújabb világhírű filmje. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Az áruló. (Der Hexer). Izgalmas és meglepetésekkel telített film. Fősz.: Maria Solveg, Paul Richter, Fritz Rasp. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

Szinkór-Mozgó műsora

Kedden 3, 5 és 7-kor: Egy test, két lélek. Izgalmas bűnügyi történet. A főszerepekben: Fritz Kortner, Nagy Kató és Heinrich George.
Csütörtökön: Emden. A legendás hírnémet páncélos cirkáló megrázó története. Louis Ralph, Werner Fuetterer, Renée Stobrawa.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, március 21.
Bukarest, 20.20: Rádiózenekar. Szimf. hangverseny.
Budapest, 9.15: Katonazene. — 12.05: Ének és zongora. 6: Francia nyelvoktatás. 6.30: Hegedű. 8.30: Caruso hang-

játék. 22.20: Zongora. 23.10: Jazz. Bécs. 21.30: Mistinguette revü. Berlin. 22.30: Hangy. Varsó. 20.35: Népszerű hangy. Milánó. 21: Musszorgszi: Kovácsinas c. operája a Scalából. Róma. 20.45: Vegyes hangy. Prága. 21.35: Smetana hangy. Pozsony. 22.15: Cigányzene. Osló. 18.45: Harmonika.

APRÓ HIRDETÉSEK

Nedves lakását, pincéjét, raktárát szarrazza teszi a „Tricosal”. Instalator Cluj, Görögtemplom ucca 1.

Csillárt és modern csóbutort készítő Grünwald Jakab fémpariüzeme Cluj, C. Decebal (Rudolf ut) 23.

Művészies paróka készítő, alakított és fésülést jutányosan vállalok. G. Lotti Calea Reg. Ferdinand 3. az udvarban.

Kereskedők figyelmébe! Segesvári szőtes állandóan kapható nagy választékban Széchenyi tér, Textil sátor 17. szám.

Kelengyék készítése, függöny és ágyterítő összeállítás, csipkebevarrás, párna montirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str Baritiu 16.

Egér molyragást, égetést és szakadást művésziesen eltüntet Hirsch, Kossuth Lajos ucca 15.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba, esetleg teljes ellátással, napos, kertes udvar, C. Reg. Ferdinand 107., földszint.

A párizsi Sorbonc-on tanult, diplomás francia nyelvtanár, francia és német órákat ad a legújabb módszer szerint. Cim: Helmann Magda, Apáca ucca 1. szám. Erzsébet fürdő udvarán.

Ismét kapható naponta frissen készített tejszín, tejföl, vaj és túró Schwartz Ignácnál Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott naponta friss tehén és bivalytej, házhoz szállítva is, kapható.

Ganz Abrahámné
Kóser szakácskönyve
ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál
Ara 180 lei

Ma, kedden
Egy dal,
Operett vi
Fröhlich, E
bor. Bolv
Egyetemi
adáson a

— Orosz
tét veszette
lentik: Az
kötője előtt
vesztette. A
halászbarkák
horgonyzási
— Angliá
tulhaladja a
ból jelentik:
összege tulle
Az intézetek
nak, hogy te
utáni kamat
befektetésre
tettek.

— A bul
szállítják a
tot, Szófiából
export előm
meg. Eszeri
díjmentesen
nyokat, amel
kikötőkből k

Artin hasá
— Anglia
gol kereske
irányuló tár
tik: Anglia
gol kereske
irányuló tár
cióval. A tá
is fogják fo
helyeztetni
angol mérnö

— A Gerl
mába érke
le magyar
Bischitz pil
utja befejez
pilóták kedő
— Valósz
Amerikában
uj bankjegy
ló felhataln
Valószínű
bankhelyzet
nem fogják
a két milliá
forgalomba
talmazást, n
mális fizeté
a bankoprés

— Hassz
bomlási és
bélhuzamban
savtúltengés
keserűvíz ha
nek. Számos
mindkétnem
gyermeknek
Ferenc Józ
ban, drog
kapható.

— A „Fr
kolozsvári t
ma érdek
megkezdeni.
tal ujságríró
kötetet és f
melyet az eg
zsen ismert
len azonban
és miután a
tek meg, a
meg az első
sikerült igaz
hogy pusztá
egyáltalában
rendjét. A s
dat Keleti e
azonban h
megindította
ellen és min
inkriminálta
nem részlete
könyvet ált
államellenes
törvénytöré
az ügyet, az
dr. lesz, m
Mircea látja
deklóds.

HIREK

Ma, kedden a ROYAL-MOZGÓBAN:

Egy dal, egy csók, egy lány

Operett világláger. Fősz.: Gustav Fröhlich, Eggerth Márta, Halmai Tibor. Bolvári rendezés. Stolz zene. Egyetemi hallgatók minden előadásán a balkonn levő helyeket 20 lejért kapják.

— Oroszországban tizenkét halász életét veszítette a viharban. Londomból jelentik: Az oroszországi Murmansk kikötője előtt viharban 12 halász életét veszítette. A hatalmas szélrohamok 88 halászbárkát a nyílt tengerre sodortak horgonyzási helyeikről.

— Angliában a takarékbetétek összege tuhaladja a kétmilliárd fontot. Londomból jelentik: Angliában a takarékbetétek összege tuhaladja a 2 milliárd fontot. Az intézetek azzal a tervvel foglalkoznak, hogy teljesen beszüntessék a betétek utáni kamatot, mert képtelenek hasznos befektetésre fordítani a rájuk bízott betéteket.

— A bulgáriai vasutak díjmentesen szállítják a külföldre irányuló szilvaexportot. Szófiából jelentik: A bulgáriai szilva export előmozdítását célzó rendelet jelent meg. Eszerint a bolgár vasutak teljesen díjmentesen szállítják azokat a szállítmányokat, amelyek dunai, vagy feketetengeri kikötőkből külföldre irányítottak.

Artin hashajtót kérjen orvosától.

— Anglia megszakította az orosz-angol kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat. Londomból jelentik: Anglia megszakította az orosz-angol kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat az orosz delegációval. A tárgyalásokat mindaddig nem is fogják folytatni, amíg a szovjet nem helyzeti szabadságra a letartóztatott angol mérnököket.

— A Gerle magyar sportrepülőgép Rómába érkezett. Rómából jelentik: A Gerle magyar sportrepülőgép Bánhidya és Bischoff pilótákkal földközvetleni körutja befejezésével Rómába érkezett. A pilóták kedden Velencébe repülnek.

— Valószínűleg nem veszik igénybe Amerikában a két milliárd dollár értékű új bankjegy forgalomba hozataláról szóló felhatalmazást. Londomból jelentik: Valószínűleg tartják, hogy az amerikai bankhelyzet kedvező alakulása miatt nem fogják igénybe venni Amerikában a két milliárd dollár értékű új bankjegy forgalomba hozatalára vonatkozó felhatalmazást, mert vissza lehet térni a normális fizetési forgalomhoz anélkül, hogy a bankpórt igénybe kellene venni.

— Hasszorulás, rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúlzottság a természetes Ferenc József keserűvíz használata mellett visszafélednek. Számos orvos a Ferenc József vizet mindkét neműnél felnőtteknek és iskolás gyermekeknek kitűnő sikerrel rendel. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A „Front“ a vádlottak padján. A kolozsvári törvényszék negyedik tanácsa ma érdekes sajtóper tárgyalását fogja megkezdeni. Keleti Sándor, az ismert fiatal újságíró és író „Front“ címen verseskötetet és folyóiratot jelentetett meg, melyet az egész erdélyi sajtó igen kedvezően ismertetett. Keleti Sándor írásai ellen azonban a sziguranca kifogást emelt és miután a könyvek Kolozsváron jelentek meg, a kolozsvári sziguranca ejtette meg az első vizsgálatot. Akkor Keletinek sikerült igazolnia magát és bizonyítania, hogy pusztán irodalmi munkásságával egyáltalában nem veszélyeztette az állam rendjét. A sziguranca el is ejtette a vádat Keleti ellen. A kolozsvári ügyészség azonban hónapok elteltével hivatalból megindította az eljárást Keleti Sándor ellen és mindkét könyvét teljes egészében inkriminálta. Érdekes, hogy a vádirat nem részletezi a vádak, hanem mindkét könyvet általánosságban vádolja meg államellenes tendenciákkal. A kolozsvári törvényszéken a Japuretanács tárgyalja az ügyet, az ügyész Ciugudeanu Marin dr. lesz, míg a védelmet dr. Georgescu Mircea látja el. A per iránt nagy az érdeklődés.

Tiszta vizet adott el tiszta szesz helyett egy kolozsvári kocsmáros

és ehhez a monopóli hivatalos üvegeit is meghamisította

Cluj-Kolozsvár, március 20. (Az Új Kelet tud.) A kolozsvári rendőrség második kerületi kapitánysága érdekes szélhámosági ügyben kezdett nyomozást. Szatmári István és Gál György kolozsvári egyének feljelentették Kolozsi György vendéglőst, aki különös trükkkel csapta be vevőit. Ismeretes, hogy a szeszmonopóli életbelépése óta a literenként árusított tiszta szeszt a monopóli által ledugaszolt és a monopóli

vignettájával ellátott üvegekben hozták forgalomba. Kolozsi György vissza vásárolta vevőitől a hivatalos üvegeket és azokkal manipulált.

Kolozsi vizet töltött az üvegekbe, a hivatalos pecsétet visszahamisította az üvegre és tiszta vizet adott szesz helyett a vevőknek. A rendőrség a fináncgárda segítségével nyomozza az esetet és a letartóztatott Kolozsi Györgyöt átteszik az ügyészségre.

— Német cégek nem vesznek részt a jugoszláv állami szállításokra kiírt versenyben. Berlinből jelentik: Német cégek a Jugoszlávia és Németország közötti kereskedelmi szerződés nélküli állapotra való tekintettel tulságos nagyok találják a kockázatot s nem fognak résztvenni a jugoszláv állami szállításokra kiírt versenyben.

Veszek aranyat magas napi árrban. Régi ékszerket olcsón átalakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szemben.

Az OPIS tagok által igénybevehető kedvezmények: 1. Ingyen orvosi vizsgálat. 2. Ingyen ügyvédi tanács. 3. Hó végén készpénzsegély. 4. Két oldalra kiterjedő lista szerinti kedvezmények Clujon színházakban (román és magyar), mozikban, fürdőkben, szállodákban, éttermekben, mindenfajta üzletben, iparosoknál, utazásoknál, stb. 5. Gyors és jó elhelyezkedés. 6. Készpénz kölcsön szerzés. 7. Ingatlan eladás és vétel. 8. Megfelelő jó és olcsó lakászerzésben. 9. Mindenemű törvényesen elintézhető megbízásokkal kapcsolatban. 10. Mindezen kedvezmények az arképes igazolványok felmutatása mellett az egész ország területén minden képviselői helyeinken igénybevehetők. Mindenütt óriási kedvezményes lista alapján választhatnak az Opis tagok, hogy mit hol szerezzenek be. Az összes nyári fürdőhelyeken is igen jelentős kedvezmények vannak biztosítva az Opis tagoknak.

— Nemetszág vezető villamossági koncernje részvényekkel rendezi amerikai kölcsöntartozását. Berlinből jelentik: Az Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft, Németország villamossági koncernje az amerikai General Electric Co.-val szembeni kölcsöntartozása rendezésére 18 millió Bank Elektrischer Werte részvényt ad át a National City Banknak.

— Ujabb földrengés volt Kalkhidiké szigetén. Athénből jelentik: Kalkhidiké felszigeten ujabb földrengés volt. A lakosság a szabadban tanyázik.

— A Zsidó Diáksegélyező társaság elnöke. Ezt a hetet a Zsidó Diáksegélyező hetének deklarálja a szervezet központi vezetősége. Ez a hét kell hogy jelentse a zsidó társadalom megszervezését a zsidó diáksegélyező nagyhorderejű szociális munkája számára. Ebből a munkából egyetlen zsidó sem vonhatja ki magát, mert a mai felnőtt zsidó generáció egyenként és kollektíve felelős a most felnövő nemzedék sorsáért, annak a generációnak a sorsáért, amely a jövő zsidó társadalmát kell hogy képezze. Attól a zsidó társadalomtól, amely igényeket, követelményeket állít fel — és jöggosan — a mai diákifjúsággal szemben, attól elvárhatja ez a diákság, amely népének utánpótlása akar lenni, hogy minimális hozzájárulással tegyen tanúságot felelősségvételéről és az ifjúsággal való együttérzéséről. A zsidó diákok személyesen fogják felkeresni a kolozsvári zsidó társadalom tagjait. Nem kérnek egyebet, mint azt, hogy minden zsidó lépjen be a Zsidó Diáksegélyezőbe és kötelességeit magától egy minimális, 20 lejes havi hozzájárulásra. Csak ez lehet az a jögcim, amellyel magasabb követelményeket állíthat fel a zsidó társadalom ifjúságával szemben, ha támogatja azt és nem viseltetik közömbösséggel ennek az ifjúságnak a sorsa iránt. De a diákmenza fenntartása sem képzelhető el más képpen, mint intézményes támogatással. A menza fenntartása súlyos nehézségekbe ütközik ma. Fenmaradásának egyedüli biztosítója ez a minimális, de intézményes hozzájárulás. Mi hisszük és reméljük, hogy Kolozsvár zsidósága tudni fogja kötelességét és a zsidó szív meleg szeretetével és együttérzésével fogja fogadni a zsidó diákok kiküldöttjeit.

— Magyarországon megjelentek az első fecskék. Budapestről jelentik: Nagykörön megjelentek az első fecskék. Az Alföld több más pontjáról is hasonlókat jelentenek.

— Ujabb 500 zsidó vándorolt ki Lengyelországból. Varsóból jelentik: A varsói Palesztina Hivatal ujabb ötszáz zsidót indított utnak Palesztinába. A kivándorlók közül kétszáz chalu, a többi középosztályú tőkés és iparos. A varsói pályaudvaron ezrek menő tömeg szorongott a kivándorlók bucsuztatásánál és amikor megindult a vonat, az egész tömeg a zsidó reménység himnusára, a Hatikváhra gyujtott rá. A közeli napokban ujabb traszport indul Varsóból Palesztinába.

egyes cikkek

teljes kiárusítása

gyári árnál jóval olcsóbban megkezdődött

Kirakati árainkat kérjük megnézni

Moskovits & Comp. Cluj, Főpostával szemben

— A romániai Poale Cion és Ceiré Cion munkáspártok egyesülése. Március 24—25-én ül össze Csernovicban a romániai Poale Cion és Ceiré Cion szocialista-cionista munkáspártok konferenciája. A két párt konferenciája el fogja határozni az egyesülést és 26-án ül össze ugyancsak Csernovicban az egyesült munkáspártok ünnepi konferenciája. Az új párt neve: „A romániai zsidó munkások (Poale-Cion-Hitachduth) szocialista-cionista pártja“ lesz. A konferencián az egyesült munkáspártok világszövetsége részéről A. Reisa (Varsó), a Poale-Cion-Hitachduth Világszövetség főtitkára és dr. A. Tartakower (Lodz), az ismert publicista, az Akció-Komité ismert tagja jelenik meg. A konferencián az ország különböző részéből fognak résztvenni a cionista munkásság delegátusai és a tanácskozások iránt országsszerte élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Olcsóbb lett az Omaltine

KIS DOBOZ 50
KÜZEP DOBOZ 98
NAGY DOBOZ 135
CSALÁDI DOBOZ 320

— Ujabb földrengés volt Kalkhidiké szigetén. Athénből jelentik: Kalkhidiké felszigeten ujabb földrengés volt. A lakosság a szabadban tanyázik.

— A Zsidó Diáksegélyező társaság elnöke. Ezt a hetet a Zsidó Diáksegélyező hetének deklarálja a szervezet központi vezetősége. Ez a hét kell hogy jelentse a zsidó társadalom megszervezését a zsidó diáksegélyező nagyhorderejű szociális munkája számára. Ebből a munkából egyetlen zsidó sem vonhatja ki magát, mert a mai felnőtt zsidó generáció egyenként és kollektíve felelős a most felnövő nemzedék sorsáért, annak a generációnak a sorsáért, amely a jövő zsidó társadalmát kell hogy képezze. Attól a zsidó társadalomtól, amely igényeket, követelményeket állít fel — és jöggosan — a mai diákifjúsággal szemben, attól elvárhatja ez a diákság, amely népének utánpótlása akar lenni, hogy minimális hozzájárulással tegyen tanúságot felelősségvételéről és az ifjúsággal való együttérzéséről. A zsidó diákok személyesen fogják felkeresni a kolozsvári zsidó társadalom tagjait. Nem kérnek egyebet, mint azt, hogy minden zsidó lépjen be a Zsidó Diáksegélyezőbe és kötelességeit magától egy minimális, 20 lejes havi hozzájárulásra. Csak ez lehet az a jögcim, amellyel magasabb követelményeket állíthat fel a zsidó társadalom ifjúságával szemben, ha támogatja azt és nem viseltetik közömbösséggel ennek az ifjúságnak a sorsa iránt. De a diákmenza fenntartása sem képzelhető el más képpen, mint intézményes támogatással. A menza fenntartása súlyos nehézségekbe ütközik ma. Fenmaradásának egyedüli biztosítója ez a minimális, de intézményes hozzájárulás. Mi hisszük és reméljük, hogy Kolozsvár zsidósága tudni fogja kötelességét és a zsidó szív meleg szeretetével és együttérzésével fogja fogadni a zsidó diákok kiküldöttjeit.

Női és férfi kalapokat

50 Legmodernebb szín, forma és minőségben lejtől dus választékban

„NUTSIC“ kalapüzemnél

Cluj, Cal. Regele Ferdinand 30. (volt Hecht helyiségben). Dej, Str. Eminescu 1. Formál, fest és tisztít jutányosan és szakszerűen.

NAPRÓL NAPRA

A szovjet sztratoszféra léggömbje május 20-án orosz tudósokkal felszáll sztratoszféra-kutató utra.

A párizsi Opera Comiqueban egyelőre hetenkint háromszor francia zenés filmeket fognak bemutatni.

A berlini állami opera új betanulással színre hozza Richard Strauss Elektráját. A szerző fia társaságában már megérkezett Berlinbe hogy részt vegyen a reprizen.

Néhány hét múlva be fogják mutatni a párizsi Theatre des Varietésben Sacha Guitry új darabját, melynek címe: Kasztély Spanyolországban.

Szinkör Mozgó

Kedden 3, 5, 7-kor:

Egy test, két lélek

Rortner, Nagy Kató, Heinrich George

Csütörtöktől: Egy német csatahajó legénye

EMDEN

Louis Ralph, Werner Fuetterer, Renée Stobrawa.

— A francia pénzügyminiszter elutazott Londomból. Londomból jelentik: Georges Bonnet francia pénzügyminiszter és felesége delután elhagyták az angol fővárost s visszautaztak Párizsba.

— Angliában életbelépett az új tiszázalékos tojásimpórtvám. Londomból jelentik: Életbe lépett az új tiszázalékos tojásimpórtvám, amelyet a dominiumokkal szemben nem alkalmaznak.

— Felavatták az elsüllyesztett Emden német cirkáló névtábláját. Berlinből jelentik: Tegnap az új Emden cirkálón felavatták az elsüllyesztett Emden névtábláját, amelyet az ausztráliai szövetségi kormány visszaadott Németországnak. Förster altengernagy mondott avató beszédet.

Pályázat

A brassói orth. izr. hitközség tagjainak köser hussal való ellátására, mely cca 3000 kg. havonta, két mészárszéki jog bérbeadására árlejtést hirdetünk. Arajánlatok április 10-ig a hitközség irodájába, Str. Castelului 64 alá nyujtandók be. Ugyanitt lehet a közelebbi feltételeket megtudni. Szalámi és fűtöltáru készítőik előnyben.
Brasov, 1933 március hó 16-án.
Az előjáróság,

Magyar Színház

Kedden és szerdán este 9-kor:

OKTOGON

Zsolt Béla színműve. Premier!

UJ KELET *Legújabb hírek*

Megkezdődött a civilizált világ bojkottja és tiltakozása a nácik borzalmas terrorja ellen

Egy német politikai menekült leleplezése a kampóskeresztesek kinzókamráiról

Tovább folynak a letartóztatások. A németországi kommunista központot Kopenhágába, vagy Stockholmba helyezik át. Az amerikai kormány tudomásul vette Luther amerikai nagykövetté való kinevezését

Berlin, március 20. A náci zsoldosok terrorja pillanatig sem szűnik Németországban. A börtönök egyre jobban telnek meg.

Tegnap Nürnbergben dr. Hermann Lappe volt főpolgármestert, továbbá Gerdt tanárt és Fritsch szociáldemokrata régebben kommunista képviselőt letartóztatták. A nürnbergi városháza elzárt padlásrészeiben fegyvereket, revolvereket municiót és kézigyránátokat találtak és foglaltak le. Egyidejűleg Thüringiában a kormány eltiltotta a köztisztviselőknek a szociáldemokratákhoz tartozást. Baloldali tanítók a jövőben nem taníthatnak német nyelvet, történelmet és hittant az elemi iskolák magasabb osztályaiban.

A lapok jelentései szerint a hét folyamán rendezni fogják a birodalmi gyűlésben a zászlókérdést is.

Szó van egy olyan javaslatról, mely szerint a külföldön a fekete-fehérvörös, belföldön pedig a kampóskeresztes lobogó reprezentálja a birodalmat.

Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy az északi országok kommunista vezetői a napokban érkezőleg fogják tartani a dán fővárosban, amelyen el fogják határozni a berlini kommunista központi iroda át-helyezését Kopenhágába, esetleg Stockholmba. Tegnap Párizsban a kommunista több tiltakozó gyűlést tartottak Thaelmann, Torgler és más németországi kommunista vezetők letartóztatása miatt és a németországi jobboldali diktatura ellen. Ugyancsak tegnap a zürichi szociálistapárt nagygyűlést tartott, amelyen a szónokok a németországi diktatura ellen tiltakoztak. A tiltakozás legéletravezető módjára Lengyelország mutat példát.

A lengyel központi filmiroda ugyan is kimondotta a németországi filmek bojkottját.

Washington, március 20. Az amerikai kormány megadta az agrément-t Luther volt kancellár, a Birodalmi Bank leköszönt elnökének washingtoni német nagykövetté történő kinevezéséhez.

Az elszabadult német pokol
Bécs, március 20. A sonn- und Montagszeitung mai számában beszélgéstés közöl, amelyet a lap munkatársa egy Németországban elmenekült vezetőszemélyiséggel folytatott. A nyilatkozat megrendítő képet nyújt arról a minden képzeletet felülmúló barbárizmusról, amellyel Hitler rohamlegényei különösképpen a németországi zsidókkal szemben eljárak.

Tizennégy napot töltöttem Spandau kazamatáiban — mondja a nyilatkozó. — A berlini rendőrprefektúra szállított oda, ahol hatvan két politikai fogollyal együtt töltöttünk el egy éjszakát. Amit láttam, a legszörnyűbb fantáziát is felülmúlja. Ezeket az embereket, különösképpen pedig a zsidó munkásokat halálra kintózták.

Láttam olyanokat, akiknek szemét szurták ki ezek a bestiák.

Az elszennvedett torturák következtében valamennyien elveszítették emberi formájukat. Puskaaggal ütötték ki fogjaikat. Ujjjaikat megcsontolták.

A huligán recept szerint a letartóztatottakat mindenekelőtt megvizsgálták, hogy zsidó-e. A zsidóknak le kellett feküdniök a cella padlójára és a Sturmabteilung emberei addig táncoltak a hasukon, amíg elájultak. Ma is, jó néhány nappal a történet után még mindig nem tértek eszméletükre s nem bírnak egyetlen szót sem szólni.

A foglyok legnagyobb részét az utcán támadták meg.

Előbb a nemzeti szocialista kaszárnyákba kerültek, majd onnan félholtan hozták őket a rendőrprefektúrára. A vád ellenük az, hogy azt kiabálták volna: „Vesszen Hitler.” Aki ismeri a berlini helyzetet, az tudja, hogy mennyire galád kitalálás ez a vád.

Én magam tizennégy napot töltöttem el a spandau középkori börtön kazamatáiban. Késő este tartóztattak le és huszenhét társammal együtt egy tolonkosiba dugtak, amelyben tizenkét ember számára van hely. Defektet szinlelve,

megállították az autót az országuton és egészen hajnalig ott tartottak, miközben lélegzeni sem tudtam. Eiletem legborzalmasabb éjszakája volt ez.

A kultura mártirjai

A spandaui ősrégi állambörtönben promüens foglyok vannak elzárva. Itt fekszik még ma is Carol Ossietzki és a német kultura több más mártirja. Nemesak kommunisták kerültek ide. Itt van elzárva Lehrmann Rusbild, az emberi jogok ligájának ősz elnöke, Egon Ervin Kisch, a neves író s újságíró. A szegény öregot láncraverték, úgy, hogy napokig mozogni sem tudott.

Nem aktuális a kormányváltás

Ha a nemzeti parasztpárt és Maniu nem fogadják állást a jelenlegi kormánnyal szemben, úgy Vaide még sokáig maradhat uralkodón

Bucuresti-Bukarest, március 20. (Az Uj Kelet tud.) Azokkal a hírekkel szemben, amelyek szerint a költségvetés megszavazása után a kormány lemond és új választásokat írnak ki, a Lupta megbízható helyről származó értesülésekre való hivatkozással a következőket írja:

— Teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a közeli rezsímváltozásra vonatkozó hírek teljesen alaptalanok. Egyes ellenzéki körök azt hiszik, hogy az uralkodó meg van győződve új választások kiírásának szükségességéről, ez a hír teljesen hamis. A király jobban tudja, mint bárki más, hogy nagy politikai hiba volna és kiszámíthatatlan következményekkel járna új választásokkal rázkóztatni

meg az országot.

A lejárfolyama, a múlt minden hibája ellenére is stabil és nem fenyegetik még érték hullámzások sem. Az élet a többi országokkal szemben összehasonlíthatatlanul könnyebb s azok az idegek, akik üzleti ügyekben jönnek az országra, azt mondják, hogy a jelenlegi viszonyok között sehol nem találtak ki elégtőbb helyzetet. Ha a parlamenti többség nem vonja vissza bizalmát a kormánnyal — s a jelek szerint nem is fogja ezt tenni —, ha Maniu nem fog állást foglalni a Vaide-kormánnyal szemben, amelynek támogatását ajánlotta a pártnak, úgy nem lesz semilyen ok a rezsímváltozásra.

„Ha a külföldi hitelezők nem hallandók méltányolni Románia nehéz helyzetét, egyoldaluan felüggesztjük tartozásaink fizetését”

A svéd pénzcsoport a külföldi hitelezők szolidaritásával akar a gyufamonopóliumnál engedményeket kikényszeríteni a kormánytól

Bucuresti-Bukarest, március 20. (Az Uj Kelet tud.) A Cuvantul ma délelőtti számában azt írta, hogy értesülései szerint a román kölcsönökben érdekelt svéd pénzcsoport intervenciójára Románia külföldi hitelezői felmondották a külföldi tartozások két és egynegyedik milliárd lejes enyhítésére vonatkozólag a román kormány megbízottjaival kötött megállapodást. Ez a hír nagy fel-tűnést keltett Bukarestben, miután tudvalevő, hogy az új költségvetési tervben a külföldi hitelezők által elengedett összeg már nem is szerepel teher-tételként és ezen engedmény nélkül a költségvetés egyáltalán nem is állítható össze.

A hírrel kapcsolatosan Madgearu pénzügyminiszter a Lupta munkatársa előtt következő nyilatkozatot tette:

— Sem a pénzügyminisztérium, sem az autonóm monopóliumbizárl nem kaptak még eddig semilyen értesítést arra vonatkozólag, hogy a külföldi hitelezők szolidaritást vállaltak volna a svédekkel,

akiknek akcióját minden okunk megvan arra, hogy egyszerű presszióknak minősítsük. A svéd pénzcsoport, amely tudvalevőleg a gyufamonopólium letéteményese is, azt kérte, hogy a monopóliumból kifolyólag az államnak szerződés szerint évenként járó 500 millió lej 250 millió lejre szállítsuk le. A román kormány ezt a kérést alapos indokokra való hivatkozással elutasította. Ez az oka a presszió-nak és én nem hiszem, hogy a helyzettel ismerős többi hitelezők egy ilyen akcióval azonosítanák magukat. Nekünk kezünkben van egy a hitelezőkkel kötött megegyezés, amelyet végrehajtottunk. Nem tudjuk hinni, hogy akkor, midőn bizony-ságot tettünk arról, hogy mi békés megegyezés alapján akarjuk a külföldi ter-heink enyhítését keresztülvinni, egy-oldalu intézkedésekre kényszerítsenek. Am ha nem találunk Románia mai kivételesen nehéz helyzetével szemben kellő megértést, kénytelenek leszünk egyoldalú intézkedésekre nyulni.

Ajánlunk

יי גפן כשר של פסח למחרון
asztali és speciális uj és ó falborokat

Valamint gyümöspálinkákat 50 literen felüli mennyiséget szállítunk pontos és olesó napi árban, hordót saját árban számítunk. FEIGER Testvérek, Simleul Szilvaniei פייגער טעסטערען

A letartóztatottak, akik Spandauba érkeznek, valamennyien borzalmas torturák nyomait viselik magukon. Heinz Paul író is egyike ezeknek a szerencsétleneknek.

Két évi munka után befejezett regényének kéziratát darabokra tépték és kényszerítették, hogy kéziratából készített papirgaluskákat lenyelje.

Azután a náci kaszárnyában kényszerítették arra, hogy a katonák kifeszített bőrére fölött ugráljon egészen az ájulásig. Annyira megbetegedett, hogy ma már járni sem tud.

A zsidó hitközségek ellen

München, március 20. A zsidó intézmények helyiségében való házkutatások még ma is napirenden vannak Németországban. Tegnap éjszaka a müncheni zsidó hitközség épületében jelent meg a rendőrség és feldúlták az összes irodahelyiségeket. Kommunista propaganda anyagot kerestek.

Ezen igyekezettük azonban hiábavalónak bizonyult.

A házkutatás reggelig tartott, amikor különböző aktákat és iratokat magukkal cipelve távoztak a rendőrség emberei a hitközség épületéből. A müncheni hitközségnél tartott házkutatás az egész országban óriási megröszkötést váltott ki.

A németországi cionista szervezet nyilatkozata

Berlin, március 20. A németországi cionista szervezet a nemzeti szocialista sajtóban megjelent cikkek támadásaival kapcsolatosan a következő nyilatkozatot tette közzé:

„A nemzeti szocialista sajtó közleményeire való tekintettel, amelyekben külföldi Németország-ellenes propagandával vádolják a német zsidókat és különösen arra való tekintettel, hogy ezzel a propagandával mindenáron kapcsolatba akarják hozni a németországi cionista szervezet hivatalos organumát a „Jüdische Rundschau“-t,

a németországi cionista szervezet kijelenti, hogy mindezen állítások valótlanok és nélkülöznek minden alapot.

A nemzeti szocialista sajtó által, a külföldi lapkból idézett részletek a német zsidóság sorsa miatti aggodalomban lelik magyarázatukat, mely aggodalmakat éppen a nemzeti szocialista sajtó gyűlöletes antisemita cikkei ébresztik fel mindenütt. A németországi viszonyok rendezése, amely a németországi zsidóságunk is a biztonság érzetét adja meg, a külföldi sajtóban is kétségtelenül kifejezésre fog jutni.”

A szociáldemokraták letartóztatott képviselőik szabadonbocsátásáért

Berlin, március 20. Újabb jelentés szerint a szociáldemokrata birodalmi gyűlési frakció lépéseket tett a birodalmi gyűlés keddi megnyitójára alkalmából aziránt, hogy a letartóztatásban levő 11 szociáldemokrata képviselőt bocsássák szabadon. Egyidejűleg a berlini főpolgármester elrendelte, hogy a városháza falaira helyezzk vissza a porosz királyok forradalomkor eltávolított portréit.

Kreuger gyufakirály szerelmei. Ingeborg Eberth rendkívül közvetlenül megírt könyvei Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillantunk e zseniális pénzembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvostályában. Ára csak 57 lej.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Taxa po-
plátte in-
No. 224.71

da Baron
Telefon:
Havonta
évre 600,
földre: H
félévre 6,
detések di
KELET”
szidóság e
keink utá
rás megje

Románi

A román állam — a
A jó idő
jen,
Utóbb, a
menjen ros
Most van
sági is, hi
Az adóss
zel szembe
mot és kép
A nemfiz
szakában,
Magyarorsz
midőn Ném
ni, hogy ná
kárja, Fran
tartozások
zök azt his
től remélhe
Voltak m
külföldi fiz
ték. Mások
ket kértek
engedtek va
követeljenek
több tehát
mány beszü
Es miért
marabb?
Ha a német
franciák?

A román paraszto

akarja meg
pért új gen
E nemes
tíakát érden
De...
Ezen a de
Igaz, hogy
van százalé
Ezt a tá
illeti meg a
his átalakítá
Am az az
a fiatal gen
sem különbö
venné tekint
ság életlehet
Ha nem t
szempontjait
egymás ellen
Holott a p
ségei is azon
gárság érdek
Mert a vá
falu fejlődése
torjai a váro
S ebben
lakosság is
lálja boldogu
Meg kell,
Mert anélkül
melyet az új
akar építeni
kapitalizmus
ája áldemokr

Válasz G

Bukovinából
hírt kaptunk,
vább olvasóin
fatermelő a n
gyár igazg
amelyben töb
„Nagyon sa
gyok azt a me
megbizottjáná
visszavonni, k
tetett engem
minisztere,
10-én Essenbe
az önk becsé
harminc éve á
kötetésben, tá
désektől. De
és, mint nem
zsidó, nem tá
zetet, amely
hogy fajtésve
Jelentékeze
szen a Németo
nak csak kis
kel összekötte